

SLOVENCEV USKOK - NAROB KATON

Prešeren je znan po svojih epigramih in zbadljivih verzih nasploh. Zgovorni so npr. verzi, s katerimi se znaša nad slovenskim, nato hrvaškim pesnikom Stankom Vrazom, ko piše: "Stanko Slovencev uskok, Vraz si narobe Katon."

Uskok je tisti, ki dejansko preskoči iz svojega recimo naravnega v nek drug, tuj, nelasten tabor. Primera Katona je seveda lep odsev klasičnih reminiscenc, ki jih je Prešeren v svojih poezijah prav rad uporabljal, tudi če jih je posnel morda po drugih, prejšnjih poetičnih vzorih.

Nedavno smo na straneh goriškega italijanskega dnevnika brali seznam kandidatov za bližnje pokrajinske volitve, ki bodo proti koncu aprila tudi na Goriškem. Med drugimi je bila objavljena kandidatna lista Nacionalnega zavezništva (*Alleanza nazionale* - AN), o kateri vemo, da je neposreden dedič bivše novofašistične stranke MSI. Na tej listi je tudi slovenski kandidat, ki so ga postavili prav v tisto volilno okrožje, ki je za Slovence najbolj zanimivo (Zagorje), ki obsega med drugim dve pomembni slovenski občini, namreč Sovodnje in Doberdob, in v katerem je navadno prav slovenska stranka izvolila svojega kandidata za pokrajino.

Težko je soditi o izbirah posameznih ljudi, tudi kandidatov, ki se potegujejo za izvolitev na listi določene politične stranke. Navadno smo slovenske kandidate srečevali (poleg same slovenske stranke) na raznih levičarskih italijanskih listah, kjer so bili marsikdaj tudi izvoljeni. Skrajna desnica pa ni predstavljala Slovencev, saj je sama v bistvu pri nas vedno izpovedovala protislovenski program kot osnovo svojega političnega delovanja. Kaj naj rečemo ob tem primeru? Če smo lahko razumeli, sicer ne opravičili, slovenskih kandidatur na italijanskih listah drugih strank, ki so vsaj formalno zagovarjale slovenske pravice, tega v sedanjem primeru absolutno ne moremo storiti. Gre za pravi odpad od lastne samobitnosti, za zaničevanje vsega tistega, kar mora biti vsakemu, še zlasti primorskemu, Slovincu drago in sveto. Prej omenjena stranka namreč ne more dostojno predstaviti človeka naše narodne skupnosti, ki naj bi bil v skladu z njenim programom. Zadnje čase so posamezni predstavniki AN sicer izražali neko potrebo po normalizaciji odnosov s Slovenci in z novo politiko do manjšine, česar pa vseeno vodilni organi te stranke niso potrdili ali sprejeli. Zato je nastop slovenskega kandidata na tej listi danes le klavrna podoba odtujitve našemu narodnemu bistvu!

Žalostno je vsekakor, da se moramo Slovenci sploh ubadati s podobnimi primeri v našem narodno-političnem življenju. Res imamo še drug primer slovenske kandidature na desnici, čeprav ne skrajni, kot je glavni primer.

- ANDREJ BRATUŽ

PRED UPRAVNIMI VOLITVAMI V TRSTU IN GORICI

ZAJAMČENA ZASTOPANOST KLJUČNO VPRAŠANJE

DRAGO LEGIŠA

S predložitvijo kandidatov in kandidatnih list se je dejansko že začela volilna kampanja za upravne volitve, ki bodo v nedeljo, 27. aprila.

Slovenske volilne upravitelje seveda predvsem zanimajo volitve v tržaški občini in pokrajinske volitve na Goriškem, čeprav ne gre za nemariti tudi volitev v nekaterih občinah na Goriškem, kot je na primer Tržič.

Kdor je pričakoval, da bo nova volilna zakonodaja, ki predvideva neposredno iz-

v Italiji nikakor ni poenostavil in da se ni znebil nepotrebnega balasta. Politična plast tako imenovane "druge" republike ni torej odpravila napak in stranpiti svojih predhodnic. To najbolj nazorno dokazuje podatek, da je danes, ko je v veljavi večinski volilni sistem, v rimskem parlamentu prisotnih nad 40 političnih strank,

Sedež občinske uprave v Trstu

volitev županov in pokrajinskih predsednikov, občutno poenostavi volilni mehanizem in zlasti prepreči nadaljnje cepčenje političnih sil, se je bridko zmotil. Če npr. pogledamo na stanje v tržaški občini, ugotovimo, da si za županski stolček poteguje 11 kandidatov, za novi občinski svet pa je bilo predloženih kar 15 kandidatnih list. To pomeni, da je kandidatov za občinske svetovalec več stotin.

Iz vsega tega lahko sklepamo, da se politični sistem

medtem ko jih je bilo v času proporcionalnega volilnega sistema kakih 16. Vse stranke imajo, seveda, tudi pravico do javnih finančnih prispevkov.

Razkorak med besedami in dejanji, med pričakovanji in stvarnostjo je torej velikanski, kar pobleže občutijo tudi naši volilni upravitelji. Toda slednje bremenijo ena skrb več. Dejstvo je namreč, da Slovenci tako v Trstu kot v Gorici spet nimajo nobenega jamstva, da bodo v novem občinskem svetu o-

Sedež pokrajinske uprave v Gorici (Foto Bumbaca)

ziroma v novem pokrajinskem svetu imeli svoje predstavnike. Še vedno je namreč odprto in torej neurejeno vprašanje zaimenčane zastopnosti slovenske manjšine v izvoljenih telesih tako na vsedržavni kot na deželni in krajevni ravni. Deželni svet Furlanije-Juljske krajine je 13. junija lani sprejel osnutek ustavnega zakona za spremembo deželnega statuta, v katerem naj bi bila zaimenčena izvolitev vsaj enega deželnega poslanca, ki bi bil izraz slovenske narodnostne skupnosti. Toda rimski parlament tega osnutka še ni odobrnil in še nismo niti slišali, da bi se v tem pogledu kaj premaknilo, četudi se naglo bližajo nove deželne volitve (leta 1998). Bomo novi deželni svet morali izvoliti po sedanjih, za manjšino odločno krivičnih predpisih?

Naše razmere že postajajo neznosne, saj na primer dobro vemo, kakšno je v tem pogledu stanje v sosednji Sloveniji. Italijanski manjšini, ki šteje nekaj nad tri tisoč pripadnikov, je po zakonu zaimenčena zastopnost v

izvoljenih telesih na vseh ravneh (vsedržavni in krajevni). Tako ima svojega poslanca v slovenskem parlamentu in svoje predstavništvo v mestnih svetih v Kopru, Izoli in Piranu, torej v vseh občinah, kjer živijo pripadniki italijanske jezikovne skupnosti v Republiki Sloveniji.

Povsem pravilno je deželni tajnik Slovenske skupnosti Martin Breclj v svoje poročilo za strankin 9. deželni kongres (Gorica, 22.2.1997) vključil naslednji odlomek: "Slovenija je upravičeno ponosna na zaščito, ki jo nudi narodnostnim skupnostim, ki živita na njenem ozemlju, in ji nihče ne bi smel osporavati pravice, da izraža ustrezna pričakovanja glede ravnanja s slovenskimi manjšinami v sosednjih državah. Tu ne gre za uvajanje recipročnosti v negativnem smislu, gre konec koncev za spoštovanje temeljnega načela enakopravnosti med narodi oz. narodnostnimi manjšinami."

STRAN 2

02 Saša Rudolf BRODOLOM V OTRANTSKEM PRELIVU

Klanjamo se spominu zaslužnega primorskega kulturnega in političnega delavca MIRKA ŠPACAPANA. Vdovi gospe Angelci, sinovoma dr. Bernardu in dr. Mirku ter sorodnikom izrekamo globoko občuteno sožalje.

- UREDNIŠTVO IN UPRAVA
NOVEGA GLASA

03 Jurij Paljk / intervju PROF. GIANPAOLO ROMANATO

04 Mirjam Bratina Pahor O MATERINSTVU IN OČETOVSTVU

05 M. VERNOST NA SLOVENSKEM

06 Nadja Maganja UTRINKI IZ LJUBLJANE

07 Jurij Paljk UMRL UMETNIK VLADIMIR LAKOVIČ

09 IŽ OPENSKA NAŠA BESEDA 1997

10 MIRKU ŠPACAPANU V SLOVO

12 Milena Merlak - Detela ŽIVLJENJSKI JUBILEJ DR. A. JELENA

13 Marjan Drobež PRIPRAVE SLOVENIJE ZA VSTOP V EZ

14 MT GRAH - ZANIMIVA POVRTNINA

SVET OKROG NAS

S 1. STRANI

BRODOLOM V OTRANTSKEM PRELIVU

SAŠA RUDOLF

Zaprepaščenost, ogorčenje, jeza: s takimi občutki smo podoživljali tragedijo v Otrantskem prelivu, od začetka minimiziranja in zavračanja odgovornosti na poveljnika albanskega patrolnega čolna preko tiskovnega molka, saj časnikarjem polnih 48 ur ni bilo dovoljeno intervjuvati preživelih, pa do vladnega molka in nič kaj prepričljivih solz voditelja opozicije. Na vprašanja: koliko ubežnikov je bilo na albanskem čolnu in kako, da so rešili le slabo tretjino potnikov, čeprav je pretekla ura, preden se je 18-metrski čoln dokončno pogreznil v morske globine, ni bilo jasnih odgovorov, pač pa le namigovanja, da so potovanja preko Jadrana organizirali proti plačilu pripadniki albanskega organiziranega kriminala. Kot da bi bil to zadosten razlog za povzročitev brodoloma. Pa tudi če je res šlo za nesrečno naključje, če je vojna mornarica brez vsake krivde, bi morala tragedija sredi Jadrana prisiliti politike k resnejšemu razmišljanju, da bi smrt nedolžnih ne postala predmet polemik in strankarskega boja za oblast. Besede marsikdaj napravijo več škode od orožja, saj lahko privedejo do mržnje, sovraštva. Neodgovorne izjave: vrzimo Albance v morje, ki jih je nepremišljeno izrekla nekaj dni pred brodolomom bivša predsednica poslanske zbornice Pivetti, potrjujejo egoizem bogatih državljanov, ki jim je celo drobtinica škoda. Če javno mnenje z veliko nezaupljivostjo gleda na begunce iz Albanije, je to le posledica sistematičnega napibovanja zgolj negativnih aspektov, ki seveda ne upošteva solidarnosti, še manj pa vzrokov. Vlada je vse prepusila vojski, opozicija izkorišča tragedijo za nove polemike, čeprav bi se v tem trenutku morale vse politične sile enotno zavzemati za reševanje krize v Albaniji, še posebej v trenutku, ko je bila Italiji prvič v zgodovini dodeljena naloga, da koordinira mednarodne oddelke za zaščito razdeljevanja pomoči.

ZAJAMČENA ZASTOPANOST KLJUČNO VPRAŠANJE

Ni mogoče, da bi bil za eno manjšino privilegij to, kar je za drugo pravica, še zlasti ne v istem pravem redu, kakršnega predstavljajo tudi razne oblike evropske integracije, v katere se zdaj Slovenija pospešeno vključuje. Tako torej M. Breclj na kongresu, na katerem je bil potrjen za deželnega političnega tajnika SSK.

Skorajšnje upravne volitve v Trstu in Gorici so nova priložnost, da Slovenci v Italiji o svojih narodnih problemih ne samo razmišljamo naglas, temveč še okrepimo svoja prizadevanja, da država, v kateri živimo, pol stoletja po podpisu pariške mirovne pogodbe končno uredi naš manjšinski status in zagotovi naš nemoten obstoj in razvoj.

S 1. STRANI

SLOVENSKI USKOK - NAROB KATON

Danes ne bi smel biti več čas za podobne uskoke ali narobe Katone, saj se vsi skupno pomikamo Evropi naproti. Vendar ni vseeno, kako se ta proces pojmuje in po kakšni poti. Dokler bomo imeli podobne primere, bomo še vedno ranljivi. Naša pot mora biti taka, da gremo po njej novi evropski stvarnosti naproti ponosno in samostojno, ne da bi pri tem pozabili na narod in korenine, iz katerih izhajamo. Le kot Slovenci bomo postavili originalen kamenček v ta veliki mozaik bodoče Evrope narodov in dežel, v katero verujemo. Tudi in posebno Slovenci v Italiji!

PREDSTAVITEV ZBIRKE UGAŠAJOČE SANJE

SLOVESEN POKLON VILIJU STEGUJU

Pomemben kulturni dogodek na Premu pri Ilirski Bistrici je na velikonočni ponedeljek še oplemenitil pomladno, praznično, velikonočno vzdušje. Predstavljena je bila namreč pesniška zbirka *Ugašajoče sanje* brkinskega rojaka, duhovnika Vilija Steguja, domačina s Prema.

Pesnik se je rodil 1943. leta, postal duhovnik, služboval je v Solkanu, na Vojškem nad Idrijo ter dolga leta kot izseljeniški duhovnik v Ingoldstadtu. Nenadoma je umrl doma leta 1989 in je pokopan v grobu premskih duhovnikov.

Pesnik Stegu je bil eden izmed ustanoviteljev revije 2000, ki je letos izdala omenjeno zbirko.

Slavje se je začelo ob pesnikovem grobu s pretresljivo Vrabčevo skladbo *V spomin Ivanu Cankarju* v izvedbi moškega zbora Novi sv. Anton iz Trsta z dvema recitacijama in z govorom pesnikovega prijatelja Lojzeta Peterleta. Uradni del se je nato nadaljeval na premskem gradu, kjer je bil slavnostni govornik Peter Kovarčič-Peršin. Z branjem pesmi so sodelovali recitatorji Zveze kulturnih organizacij Ilirske Bistrice, deklški pevski zbor iz Ilirske Bistrice pod vodstvom Marije Lenarčič ter moški zbor Novega sv. Antona, ki ga vodi Edi Race.

S svojo prisotnostjo so slovesnost počastili: predsednik državnega zbora Slovenije dr. Janez Podobnik, Lojze Peterle, Janez Dular, zastopnik škofije iz Kopra dr. Likar, slovenski konzul v Trstu prof. Tomaž Pavšič, voditelj Slovenskega pastoralnega središča iz Trsta Marij Gerdol, predstavniki Občine Ilirska Bistrica, predstavniki slovenskih župnij iz Pariza ter številni duhovniki ter javni in kulturni delavci iz Slovenije in zamejstva. Zbrane je pozdravil tudi pesnikov brat Joško, ki se je vsem zahvalil za prisotnost. Nadvse prisrčen je bil nastop slavistke prof. Bože Breclj s postojnske gimnazije, dolgoletne profesorice in vzgojiteljice številnih primorskih kulturnih delavcev, ki je v svojem govoru obujala spomine na svojega učenca in prijatelja.

Prisrčno vzdušje ob petju svetoantonskega zbora ter številnih drugih pevcev se je nato nadaljevalo ob lepi družabnosti na premskem gradu in na pesnikovem domu, kjer je vse ljubezno sprejela pesnikova mama.

Kot je Srečko Kosovel pesnik Krasa, tako je Vili Stegu, duhovnik, nemiren, osamljen in nepotešan iskalec božjega, pesnik lepih, morda večkrat po krivici pozabljenih Brkinov. ER

K R A T K E

V EVROPSKI ZVEZI so 2. aprila popolnoma sprostili letalski promet. To pomeni, da odslej lahko vsaka letalska družba odpre progo tudi zunaj svoje države. Sprejeti mora le natančna konkurenčna pravila in seveda zadostiti varnostnim in tehničnim določilom, ki so predpisana v okviru mednarodnega prevozniškega združenja.

SLOVENIJA NI PONUDILA sodelovanja v okviru mednarodnih enot Združenih narodov v Albaniji, ki naj bi potekalo pod italijanskim poveljstvom. Slovenija je ponudila le manjše število opazovalcev za civilno akcijo, še prej pa bi morali Slovenci poznati razmere v Albaniji in vedeti, ali imajo Albanci zaupanje do Slovenije in njenih ljudi.

RUSIJA IN BELORUSIJA sta se združili v neke vrste skupno državo. Združitevno listino sta 2. t.m. podpisala v Kremlju predsednika Jelcin in Lukašenko. Obe deželi pa bosta obdržali suverenost in ozemeljsko celovitost.

DNE 2. IN 3. T.M. je bil na obisku v Ljubljani vrhovni poveljnik Atlantske zveze za Evropo general George A. Joulwan. Predmet pogovorov s slovenskimi oblastniki je bilo vprašanje širitve zavezništva proti Vzhodu. Govor pa je bil tudi o sodelovanju Slovenije pri operacijah v Bosni in o usklajenosti slovenske vojske s silami Atlantske zveze.

MED VELIKONOČNIMI PRAZNIKI je bilo na italijanskih cestah 2.758 prometnih nesreč. Življenje je izgubilo 77 ljudi. Ranjenih pa jih je bilo 2.124. Več kot polovica mrtvih in ranjenih je bila stara manj kot 26 let.

NAMESTO OČITANJA BIPOLARIZMA SE ZAVZEMIMO ZA MANJŠINSKO DEMOKRACIJO!

JANEZ POVŠE

Med pozivi, ki jih v zadnjem času tisti del manjšine, ki se politično prepozna v italijanskih strankah, namenja v prvi vrsti narodnostno organiziranim Slovincem, je še posebej pogosto očitane bipolarizma. Očitane te vrste zasluži vso pozornost, ker se zdi, da ne prispeva k zgradnji manjšinske demokracije, ki utegne biti edina uspešna pot v prihodnost.

V kolikor torej vzamemo svarilo pred bipolarizmom pod drobnogled, gre v bistvu za opozarjanje na preveliko možno napetost, ki bi lahko nastala znotraj dveh temeljnih manjšinskih različnosti. Slednji sta po izkušnji povojnega obdobja neizpodbitno dejstvo. Bipolarizem je zato poziv drugi strani, naj se ne sklicuje na temeljno dvojnost naše manjšinske resničnosti, naj utiša svoj glas, zmanjša svoje zahteve in ublaži zanimanje za ljudi na svojem bregu. V nasprotnem primeru bi lahko prišlo do nevarnih zaostrovanj, utegnili bi se narušiti celotna manjšinska zgradba. Skratka: nahajamo se na robu, pri čemer so tisti, ki opozarjajo na bipolarizem, dobronamerni, nadvse demokratični in miroljubni, prav gotovo pa nimajo za bregom nikakršnih lastnih interesov. Nasprotno so vsi tisti, ki jim je očiitek bipolarizma namenjen, netilci spora, uničevalci miru, zagovorniki trdih posegov in sploh zmožni storiti in načrtovati vse najslabše.

Avtorji svaril pred bipolarizmom, ne manjka jih niti v Republiki Sloveniji, si očitno predstavljajo demokracijo zelo po svoje. Zanje je demokracija izjemno hitro ogrožena, praviloma tedaj, kadar se politični nasprotnik uspešno postavlja na noge, se torej na drugi strani pojavi pomenljiva politična različnost. Po svoje je logično, da se jim zdi demokracija tako hitro ogrožena, ker je pač v prejšnjem obdobju niso poznali, saj so bili nosilci povsem nasprotnih družbenih ureditev. Zaradi tega opredelijo politično različnost za nevarno stopnjevanje napetosti, očitajo drugačnim od sebe bipolarizem ter istočasno predlagajo svojo zamisel v teh novih časih: to naj bi bilo nekakšno vsesplošno razumevanje po dolgem in počez, po možnosti brez vsakršnih odgovarjajočih družbenih sprememb, ki naj bi dale življenjski prostor tudi drugi strani. Tovrstna zamisel na moč spominja na prejšnje enobarvne čase in zato učinkovita demokracija seveda ni. Močno spominja na zaustavljanje demokratičnih procesov, predvsem pa predstavlja nevarnost za vsesplošno družbeni zastoj in mrtvilo.

Očitane bipolarizma je torej slej ko prej neplodno geslo, ki ne bo pomagalo manjšini pri prehodu v novo obdobje. Veljalo bi ga čimprej preseči z zavzemanjem za dejavno demokracijo, ki je dinamično sobivanje političnih različnosti. Politične različnosti so namreč temeljno bogastvo vsake organizirane skupnosti, tudi manjšine. Politične različnosti so neposredno bistvo demokracije in se jih v nobenem primeru ne smemo bati. Nasprotno, iz njih je treba izhajati. Izhajati zato, ker so nepogrešljive in enakovredne.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 / 533177

FAX 0481 / 536978

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 / 365473

FAX 040 / 775419

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA

IZDAJATEL: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

LOGOTIP, KONCEPT: KREA DESIGN AGENCY S.R.L. / GORICA

TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA: ITALIJA IN SLOVENIJA 65.000,

INOZEMSTVO 90.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 120.000 LIR

POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493

CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

INTERVJU / PROF. GIANPAOLO ROMANATO

SLOVENSKI MISIJONARJI, PUSTOLOVCI, MOŽJE VELIKE KULTURE

JURIJ PALJK

Profesor Gianpaolo Romanato poučuje sodobno zgodovino na goriški univerzi. Spoznal sem ga na lanskoletnem zgodovinarskem simpoziju v Gorici, ko se je zbral cvet italijanskih in slovenskih zgodovinarjev, ki so razpravljali o vlogi Cerkev na Goriškem med drugo svetovno vojno in takoj po njej. Presenetil me je zato, ker je ostal tri dni v Gorici samo zaradi posveta; hotel je namreč spoznati goriško stvarnost bolje, kot jo pozna večina njegovih univerzitetnih kolegov, katerim se ni zdelo vredno slediti izjemnemu simpoziju.

Ko sva se med odmorom na posvetu bolje spoznala, sva govorila tudi o tem, kako je on prišel v stik s slovenskim svetom in njegovo kulturo.

Prof. Romanato, bi se lahko predstavili našim bralcem?

Poučujem sodobno umetnost na diplomatskih vedah v Gorici, že šest let sem tu, imam 49 let. Leta 1971 sem diplomiral v Padovi pri Marinu Gentileju iz filozofije. Nato sem odšel na univerzo La Cattolica v Milan, kjer sem študiral še tri leta. Prav na milanski univerzi sem začel tudi univerzitetno delo; kmalu sem odšel na univerzo v Ferraro, nato v Padova, kjer sem raziskovalec, v Gorici pa poučujem že šest let. Ukvarjam se predvsem z zgodovino Cerkev in z vsem, kar se te problematike tiče. Napisal sem biografijo papeža Pija X., leta 1992 jo je izdala založba Rusconi. Sedaj pripravljam biografijo o misijonarju iz Verone, ki ga najbrž vsi poznate, to je Daniele Comboni; sredi prejšnjega stoletja je v Afriki ustanovil misijonarsko postojanko. Tudi knjiga o njem bo izšla pri Rusconiju. Ko sem študiral Combonijevo življenje, sem odkril misijonarje, ki so bili približno dvajset let pred njim v Afriki, to so bili slovenski misijonarji. Zanje prej nisem vedel. Bili so pionirji in prvi misijonarji, možje velike kulture, veliki duhovniki in tudi veliki pustolovci. Vedeti morate namreč, da ja bila v prejšnjem stoletju Afrika še popolnoma neraziskana, divja in deviško lepa. Tako sem se srečal s slovenskim svetom. Poleg tega pa je v Gorici na univerzi precej slovenskih študentov.

Povejte nam, prosim, kaj več o slovenskih misijonarjih, katerih delo ste proučevali.

Najprej moram reči, da je Sveti sedež ustanovil v Afriki l. 1846 prvo stalno misijonarsko postojanko, ki je bila v sedanjem južnem predelu Sudana, kjer je danes mesto Kartum. Afrika je bila takrat popolnoma nepoznana in neraziskana. Sv. sedež je takrat poslal pet misijonarjev, med katerimi je bil Slovenec Ignacij Knoblehar, ki se je rodil v Škocjanu pri Novem mestu. Vsi misijonarji razen Knobleharja so kmalu umrli zaradi tropskih bolezni. Tako je Knoblehar postal predstojnik prve misijonarske postojanke v Afriki. Med letoma 1848 in 1858, ko je Knoblehar umrl, je ta veliki Slovenec opravil čudovite stvari. Naj najprej povem, da je bil takrat vsak belec v tropski Afriki zaradi tropskih bolezni in malarije gotovo obsojen na smrt; sam Knoblehar je umrl že pri osemindesetih letih. Opravil je pionir-

mno krajevnih jezikov črnih plemen. Obstajajo dokumenti, ki dokazujejo, kako je z lahkoto prehajal iz enega narečja črnih plemen v drugo, kako se je hitro naučil vseh jezikov, ki so jih takrat govorili vzdolž reke Nil.

Druga stvar, ki me je zelo presenetila, je ta, da je Knoblehar dejansko zares edina velika osebnost takratne afriške zgodovine v Kartumu in oko-

Slovenski misijonar Ignacij Knoblehar

lici. Ne smemo namreč pozabiti, da je bila tedaj Afrika popolnoma ali skoraj divja, nerazvita. Bil je velik raziskovalec Nila. Danes je malce pozabljen in to ni prav. V prejšnjem stoletju pa so ga poznali raziskovalci Afrike in Nila, vsem je bil poznan kot največji poznavalec te reke; o njem in njegovem delu so tudi vsi pisali, saj je bil prvi, ki je o Nilu tudi znanstveno pisal, zbiral je tudi podatke o plimah in osekah reke. Angleški pustolovec Spick, ki je odkril izvir Nila, je v svojem dnevniku l. 1862 pisal, kako koristni so mu bili podatki, ki jih je zbral Knoblehar.

Kako si ga predstavljate?

Obstajata dva portreta tega velikega Slovenca: eden je v župnišču v Škocjanu, drugega pa je naslikal Langus in je v škofijskem dvorcu v Ljubljani. Bil je človek srednje postave, rdečelas, plemenitega obraza in vedno oblečen v arabsko tuniko. Gotovo je bil Knoblehar človek, ki je že s svojim nastopom vzbujal spoštovanje in je s svojim pogledom pri sogovorniku vzbujal vtis ponosnega moža.

Kakšna je usoda Knobleharjevega misijona po njegovi smrti?

Misijon je sicer še obstajal, a bolj na papirju; moram tudi povedati, da je bil stik z Afriko za takratne belce travmatičen, saj so se nalezli tropskih bolezni in vsi tudi hitro pomrli. Krščanstva misijonarji takrat niso še uspeli zasidrati v tem predelu Afrike tudi zato, ker so hitro umirali, zanje je bila predvsem pogubna okužena voda, ki so jo pili. Misijon je po smrti Knobleharja (l. 1858) Sv.

sedež zaprl l. 1862. Za nekaj desetletij se tu ni več oznanjal evangelij, šele Comboni je spet začel misijonsko delo konec sedemdesetih let, toda z novimi spoznanji o življenju v Afriki. Uvedel je namreč tudi dveletno aklimatizacijo belih misijonarjev v Kairu in občutno podaljšal življenjsko dobo svojih misijonarjev v Afriki. Prav zato je Knoblehar kot pionir izjemna zgodovinska osebnost prejšnjega stoletja. Če ne bi bilo njega, tudi kasnejši misijonarji

Rossella Tamburini, doma iz Ronk, je z odliko diplomirala na diplomatskih vedah v Gorici s tezo o misijonarskem tisku v prejšnjem stoletju. Posebno pozornost je posvetila reviji *Ma-Berichte*, v kateri so zapisi o pionirskem misijonarskem delu slovenskega duhovnika Knobleharja v osrednji Afriki. Do sedaj te revije pri nas še ni nihče preštudiral in tudi Knobleharja Italijani niso dovolj poznali, zato je njeno delo pomembno. Njena diploma bo gotovo služila vsem raziskovalcem Knobleharjevega življenja.

ne bi mogli začeti dela v osrednji Afriki. Knoblehar je predvidel nujnost aklimatizacije belcev v Kairu, a je ni mogel izvesti, ker je bil pionir in so mu tudi primanjkovala denarna sredstva. Zato je velikan med sodobniki!

Pustiva velikega Slovenca in reciva še nekaj besed o zgodovini, vedi, ki jo poučujete. Zakaj morajo po vašem mladi danes študirati zgodovino?

Zato, ker je zgodovina lepa; zato, ker človeku pomaga razumeti svet okrog njega; zato, ker je zgodovina formativna veda; zato, ker nauči gledati celovito na probleme v življenju. Prav zgodovina nas namreč uči, kako je življenje zamotano, kompleksno in včasih prav "komplicirano". Ko resno študiraš zgodovino, spoznaš, da ne moreš o nobeni stvari dati samo enega mnenja, ugotovitve. Nič namreč ni samo belo ali črno; veliko nians je v našem življenju. Predvsem ugotoviš, kako je naše življenje zamotano in celovito. Nisem mnenja, da je zgodovina učiteljica življenja, to ne, sem pa prepričan, da lahko človek iz preteklosti razbere veliko stvari, ki nam kažejo predvsem na dejstvo, da mi sedaj samo nadaljujemo življenje in delo, ki so ga drugi v drugačnih okoliščinah začeli že pred časom.

Kako se počutite v Gorici?

Zelo dobro. Mesto je po meri človeka in tudi univerza je dobra. To pa tudi zaradi omejenega vpisa študentov na diplomatske vede. Študentje so izvrstno pripravljeni in zelo motivirani. Z vsakim lahko imaš osebne stike, ki večkrat pre-

raščajo akademski odnos študent-profesor in se tako rojevajo prijateljstva. Moram tudi povedati, da je raven študentov na tej univerzi zelo visoka. Obenem naj še povem, da bi morala Gorica bolj izkoristiti ta visoki potencial petstotih študentov. Tu nekaj manjka, mesto bi se moralo veliko bolj povezati z univerzo.

Kot zgodovinar in človek, ki ni od tu: kaj naj naredijo Slovenci in Italijani ob meji, da se bodo bolje razumeli?

Če povem iskreno, do sedaj nisem zaznal nobenih večjih trenj med narodom. Jasno je, da govorita naroda dva različna jezika, imata različni kulture. Če obstajajo nerazumevanja, morajo biti globlja in jih še nisem zaznal. Lahko pa rečem, da bi ne smelo biti ovir za sožitje ob meji.

Gotovo je na odnose zelo vplival komunistični sistem, ki je trajal v bližnji Sloveniji petdeset let. To je dejstvo, kot je tudi prijetno dejstvo, kako hitro se demokratično razvija Slovenija. Sam sem presenečen nad tem, da danes v Sloveniji skorajda ne opaziš več sledu o bivšem komunizmu, ki pa je le trajal petdeset let. Slovenija je danes lepa demokratična stvarnost.

Kakšna bi morala biti vloga Cerkev v današnjem svetu?

Prepričan sem, da ima danes Cerkev še vedno veliko vlogo. Cerkev mora delovati zelo globoko, kajti s krščansko vero se dotika najglobljih človeških plasti in človeške zavesti. Kot institucija se mora tu pri nas zavzemati predvsem za človeka in za to, da bosta slovenski in italijanski narod svoje prijateljstvo vedno bolj poglobljala, se bolje spoznavala in se dopolnjevala.

V Sloveniji mora seveda Cerkev tudi pomagati graditi demokracijo in biti aktivno prisotna pri tako imenovani tranziciji, ki je lahko po petdesetletnem komunizmu včasih tudi boleča. Seveda je danes Cerkev tudi sama na prehodu in v težkem položaju, saj si mora dobiti v družbi novo mesto, ki ji vsekakor pripada. Pa vendar ima tako ljudi kot duhovno bogastvo, ki jo postavljajo v zelo pomemben položaj, vsaj tako pomemben, kot ga je imela na Slovenskem v preteklosti. Mislim, da bi morala Cerkev danes v Sloveniji prav zato veliko bolj ovrednotiti tako Barago kot Knobleharja, saj sta bila zares slovenska duhovnika in misijonarja, a sta bila s svojim kulturnim življenjem in delom gotovo del takratne laične, civilne družbe. Dvignila sta se nad raven svojih tedanjih evropskih sodobnikov in morata zato imeti v slovenski zgodovini in kulturi odlično in zelo važno mesto. To so slovenske korenine izpred stopetdesetih let, saj gre za prepletanje civilnih in verskih vrlin! Na takih ljudeh mora slovenska Cerkev graditi zgodovinski spomin, če ga je že komunizem skušal zabrisati!

Mislim, da sta prav Baraga in Knoblehar zaradi svoje poštenosti, vernosti in narodnega ponosa lahko danes za zgled in sta obenem tudi imenitna predstavnika slovenske duše, duše in mišljenja slovenskega naroda. Slovenska Cerkev ima danes izjemno vlogo v slovenski družbi, saj ima tako duhovno kot moralno moč, da lahko pomaga slovenski družbi v demokracijo. In to mora kot sestavni in dejavni del družbe počenjati vsak dan!

MESTO IN
VLOGA LAIKOV
V CERKVI (11)

ZVONE ŠTRUBELJ

TEŽAVEN IN POPOLNOMA NOV POLOŽAJ LAIKOV V SPREMENJENIH SOCIALNIH IN KULTURNIH RAZMERAH

V zadnjih štiridesetih letih opazamo v zahodnem svetu silovit razvoj, ki je pripeljal do pomembnih sprememb. Med drugim je postavil pod vprašaj marsikatero tradicionalno obliko vernosti. Rodila se je potreba po inkulturaciji vere. Na vseh pomembnih področjih kulturnega in socialnega življenja je bilo moč opaziti hudo krizo smisla in krizo vrednot. Ob koncu drugega tisočletja je ta kriza prerasla v še hujšo, saj je današnji, medijsko naraven človek vsak dan bombardiran s tisočimi ponudbami, ki ga dezorientirajo in naravnost begajo. Po krizi vrednot je nastopila kriza izbire. Ta proces lahko opazujemo pri otrocih in mladih, ki se v pragozdu medijskih divjih in agresivnih ponudb ne znajdejo več. Družina, šola in Cerkev bi se morale dodobra zamisliti nad tem pojavom in se vprašati, kdo jim sploh daje ali lahko ponudi kriterije za pravo izbiro.

Pri obravnavi naše teme se moramo vprašati, ali je mogoče to akutno krizo premagati, ne da bi v Cerkvu zares uveljavili uravnotežen in po 2. vatikanskem koncilu načrtovan odnos med kleriki in laiki. Ali včerajšnja duhovno morilska sekularizacija in današnje medijsko poneumljanje človeka nista tudi ena od posledic pasivnosti laikov? Bolj kot se jo Cerkev rigidno strukturirala v tiste, ki učijo, in tiste, ki samo poslušajo, hitreje je napredoval proces sekularizacije, ki je danes podal roko krizi izbire. Dosedanja izkušnja laikov na socialnem in kulturnem področju ni prispevala k preoblikovanju verske izkušnje. V iskanju razumevanja svoje lastne eksistence so morali biti laiki - tako versko kot tudi juridično - učenci in vajenci, ki so potrebovali posredovalce-pastirje, ki so jim prevajali sporočila smisla in vrednot v novem ključu, v novih paradigmah. Ali se to ni dogajalo v glavnem zato, ker v očeh duhovnikov, pa tudi v svojih lastnih predstavah, laiki niso bili sprejeti in upoštevani kot sooblikovalci smisla na njihovem lastnem področju verskih izkušenj? Kriza smisla in vrednot jih je presenetila in našla nepripravljene. Sprememba se je hitro prelevila v sekularizacijo in nato v duhovno prazen prostor, kamor so začele vdirati nove, alternativne oblike duhovnosti. Vse to ima za Cerkev vidne posledice. V obdobju sekularizacije, vse do leta 1980 približno, je bil opazen velik upad obiska pri nedeljski maši in sploh masoven odmik od institucionalnih oblik vernosti. Na drugi strani pa je bilo opaziti nekaj pozitivnega za razvoj poslanstva laikov v Cerkvu: "boom" povpraševanja po vsaki verski formaciji in po aktivnem sodelovanju v župniji in v duhovnih gibanjih.

Mirno lahko rečemo, da je vsaka oblika izražanja duhovniške (beri tudi pastirske) identitete, ki izključuje in diskvalificira laika, bila včeraj podana roka procesu sekularizacije in je danes nezavedna, vendar očitna pritrdivitev širjenju novih, nedefiniranih, predvsem novodobnih (*new age*) duhovnih gibanj.

Doktrinalno je to zgrešeno, pastoralno pa seveda katastrofalno.

APRILSKA
ŠTEVILKA
OGNJIŠČA

Aprilska številka Ognjišča, slovenskega verskega mesečnika za mlade, prinaša na prvi strani pomladni motiv deklice, ki igra v travi na piščalko, medtem ko je na drugi strani platnice molitev izpod peresa novega ljubljanskega nadškofa dr. Franca Rodeta.

Prav msgr. Rode je tudi gost meseca; z njim je pripravil poglobljen intervju urednik revije Franc Bole, ki tudi redno skrbi, da je Ognjišče zanimivo za mlade in manj mlade slovenske bralce. Franc Bole je opravil tudi daljši pogovor s predsednikom državnega

zbora - slovenskega parlamenta dr. Janezom Podobnikom, ki trdi, da ga delo politika postavlja pred vedno nove izzive. Seveda so tudi v aprilski številki Ognjišča običajne rubrike: *Pismo meseca*, življenjske zgodbe in rubrika *Naši preizkušani*, v kateri Bole tokrat predstavi mladega invalida Igorja Neceva, ki bi rad postal računovodja v banki. Vse rubrike so tudi primerno

in bogato ilustrirane. V rubriki *Jaz mislim tako* govorijo o vstalem Zveličarju mladi iz Šempetra pri Gorici. V obletnici meseca predstavlja legendarni slovenski primorski častnik Silvester Čuk Valentina Staniča, pesnika, knjigarja, učitelja in vzgojitelja. Silvester Čuk je pripravil tudi lepo prilogu z naslovom *Kaj nam povejo krščanski simboli*, Alberto Pucer se je razpisal o sanremskem festivalu popevk, Čuk pa v svoji nezamenljivi rubriki o knjigah *Priporočamo, berite!* piše o Abramovi *Moji Trenti*, Zenici Velme Wallis in o knjigi Frančka Štefanca *Sij nad reko*.

Seveda sta v Ognjišču še vrsta pisem mladih in odgovorov nanje ter zelo dober zapis dr. Jurija Bizjaka o sv. Pavlu v svetopisemski rubriki *Iz studenca pisma*. Po razvedrilu in obveznem simpatičnem Indijancu Silvester Čuk predstavlja še novejšo cerkev sv. Marka na Markovcu pri Kopru.

Aprilsko Ognjišče bo vsakogar razveselilo najprej z lepo grafično podobo, za katero skrbi neutrudni Mare Čuk, nato pa s plemenitim branjem, ki ga vsi potrebujemo.

-JUP-

GOVORITI O MATERINSTVU IN OČETOVSTVU JE TEŽKO...

NESEBIČNO IN LJUBEČE
SAMOPODARJANJE

MIRJAM BRATINA PAHOR

Prelepo nedeljsko popoldne, 23. marca letos. Štmavrska osnovna šola, ki na žalost med svoje zidove ne sprejema več otrok, je nabito polna slovenskih malčkov in njihovih staršev, tudi starih mam in dedkov. Slavje je doživeto, pristno, goriški starši in še bolj njihovi otroci so lepa slovenska stvarnost. Po petju in recitacijah najmlajših je materam in še bolj očetom spregovorila prof. Mirjam Bratina Pahor (na sliki), tudi sama mama. Poseg objavljamo v celoti.

Ko so me prosili, da bi povedala nekaj misli ob materinskem prazniku, sem bila kar malce v zadregi, saj sem prepričana, da ima marsikdo več izkušenj na tem področju. Govoriti o materinstvu in očetovstvu je težko, ker je današnja družba ti dve najpomembnejši vlogi precej zanemarila. Družina je na žalost potisnjena na rob družbenega dogajanja, pa vendar srečujem med mladimi kljub morebitni navidezni brezbriznosti izrazito željo, da bi si ustvarili trdno, ljubečo družino.

Ko razmišljam o materinstvu, ne morem mimo našega pisatelja Ivana Cankarja, ki je o materi zapisal veliko lepih misli. Naj navedem odlomek iz znane črtice Skodelica kave:

"Začutil sem tihe korake na stopnicah. Prišla je MATI; stopala je počasi in varno, v roki je nesla skodelico kave. Zdaj se spominjam, da nikoli ni bila tako lepa, kakor v tistem trenutku. Skozi vrata je sijal poševen pramen opoldanskega sonca, naravnost materi v oči; večje so bile in čistejše, vsa nebeška luč je odsevala iz njih, vsa nebeška blagost in ljubezen. Ustnice so se ji smehljale kakor otroku, ki prinaša vesel dar."

Bistvo materinstva je dejansko darovanje: mati daruje življenje novemu bitju, ga skrbno in z zastojno ljubeznijo spremlja skozi življenje, ga varuje, mu daje toplino in gotovost. Ko sem sama po dolgoletnem pričakovanju prvič objela najinega otroka, sem bila neizmerno hvaležna Bogu, zato da sem žena in da sem bila soudeležena pri čudežu ustvarjanja novega življenja. Hkrati sem začu-

tila izredno hvaležnost do svoje mame, ki je bila tako pogumna, da mi je darovala življenje, kljub temu da so ji zdravniki iz zdravstvenih razlogov odsvetovali več kot eno nosečnost.

Mati Terezija je zapisala: "Žena ima v sebi nezaslišano silo: razumevajočo ljubezen." S tako ljubeznijo pa se lahko prerajajo odnosi v družini, okolju in družbi. Mati je varuhinja življenja, je tista, ki ogromno žrtvuje in bistveno prispeva h kvaliteti življenja in razvoju naroda. Žena je tista, ki je skrivnostna, nepredvidljiva, občutljiva, tista, ki zna presenečati in v drugem prebujati čudenje, lepoto in mir. Vsak otrok nujno potrebuje materino ljubezen in toplino. Verjetno ste že slišali za primer otrok, ki so bili v ranem otroštvu iz različnih razlogov prikrajšani za materino ljubezen. Posledice take ločitve so bile katastrofalne: otrok se je najprej upiral, nato je začel obupavati, končno pa je nastopila nekakšna otopelost, apatija, otrok je iz nepojasnjenih razlogov zbolel in v nekaterih primerih tudi umrl. V prvih letih življenja je zato stalna materina na-

klonjenost nenadomestljiva. Žal pa današnja družba (danes) ni naklonjena materinstvu, saj mora precejšnje število mamic že tri mesece po porodu v službo. Ekonomska logika ne dovoljuje podaljšanja porodniškega dopusta; nekatere žene morajo celo pri delodajalcu, čeprav je to protizakonito, podpisati, da nekaj let ne bodo imele otrok; socialna pomoč za družine je minimalna. Vse to pa za narod, za neko kulturo pomeni smrt. In če se ozremo okoli sebe, velikokrat vidimo znake tega propadanja: slabšanje odnosov med ljudmi, osamljenost, nasilje, narkomanijo, alkoholizem, razpadle družine, majhno število otrok... Vsekakor pa obstaja žarek upanja: vsak izmed nas lahko začne spreminjati svet okoli sebe, in sicer tako, da skuša v krogu svoje družine ustvariti take ljubeče odnose, ki bodo zgled otrokom in tudi drugim. Vsaka mama naj se zaveda svoje pomembne vloge, da je nosilka življenja in posredovalka najvažnejših vrednot, kot so mir, dobrota, ljubezen, lepota. Naj mi očetje ne zamerijo, če se do sedaj nisem dotaknila vloge očetovstva. Materinstvo vključuje očetovstvo, saj lahko le srečna mama, ki ljubi svojega moža in ki se čuti ljubljena, neposredno ljubi svoje otroke. Ko so vprašali nekega moža v Argentini, ki je slovenske narodnosti in ima pet otrok, kaj bi svetoval slovenskemu možu in očetu, je odgovoril: "Rad bi rekel le to, naj iskreno ljubi svojo ženo, ker če bo resnično ljubil ženo, bo ljubil tudi otroke." V edinstvi dveh sta mož in žena od začetka poklicana drug za drugega. Tako se razvija v zgodovini integracija tega, kar je moško, in tega, kar je žensko. Obenem pa lahko pomeni odkritje človeškega bistva, ki je lastno ženski, moškemu odkritje celotnega bogastva osebnih zmognosti človeške narave. To odkritje mora nenehno dosežati srce vsakega človeka ter oblikovati njegovo poklicanost in življenje. Biti skupaj, delati za skupnost, to je garancija za prisotnost življenja.

Vladimir Truhlar je zapisal, da je očetovstvo na najvišji

ravni nesebično in ljubeče samopodarjanje. Le v odgovoru bo moglo dajati globino nalogam in značilnostim konkretnega očetovstva: iskrenosti, modrosti, pravičnosti, spoštovanju, razumevanju, potrpežljivosti, zvestobi v odnosu do otrok in drugih ljudi. Vloga očeta je torej bistvena za otrokov razvoj, saj mu posreduje tiste lastnosti, ki so tipične za moški svet (kot so na primer odločnost, pogum, delavnost, razumskost...) in so nujno potrebne za celostni razvoj otrokove osebnosti.

Bistvo materinstva in očetovstva, bistvo starševstva je v tem, da damo možnost človeku, otroku, mlademu, da doživi čist odnos, brez osebnih interesov, neegoističen odnos, da okuša resnično, zastojno ljubezen. Tako ljubeče razmerje je zelo bogato, vendar pa izrazito zahtevno. Menim, da bi lahko vsak izmed vas našel celo vrsto čudovitih trenutkov, ki jih je preživel s svojimi otroki: od prvih korakov, prvih besed, skupne igre in učenja, skupnih sprehodov... in še bi lahko naštevali. Verjetno pa se je tudi vsakdo izmed nas večkrat čutil nemočnega in v zadregi pred reševanjem vzgojnih težav. Mogoče smo tudi kdaj napačno reagirali, a tudi to je del življenja. Otroci se učijo od nas in mi se učimo od otrok. Vsak otrok je enkrat in neponovljiv in prav je, da ga skušamo takega sprejeti in ljubiti, tudi če ni po našem vzorcu idealnega otroka. Najpomembnejše je, da mu damo čutiti, da ga imamo radi in da ga sprejemamo. Nujno pa je, da skušata mati in oče v medsebojnem odnosu ustvariti takšen ambient, v katerem bo otrok mogel okuhati in sprejemati čist odnos, v tem pa za verujoče najde lahko tudi odnos do Boga, ki je ljubezen.

Hvaležni moramo biti tudi našim staršem, ki nam ljubezni gotovo niso dajali le iz dolžnosti ali ker so jih tako naučili, ampak da niso nikoli pozabili, da so nas rodili za ljubezen in ne zase.

Naj za konec navedem še kratko pesem Arnolda Ras-cowskyja.

- Če te tvoj otrok poišče s pogledom - poglej ga;
- Če se te tvoj otrok dotakne z rokami - objemi ga;
- Če se te tvoj otrok dotakne z ustnicami - poljubi ga;
- Če ti tvoj otrok želi kaj povedati - poslušaj ga;
- Če se tvoj otrok počuti nemočen - pomagaj mu;
- Če se tvoj otrok počuti sam - spremljaj ga;
- Če je tvoj otrok žalosten - potolaži ga;
- Če se tvoj otrok znajde v težavah - opogumi ga;
- Če tvoj otrok doživi neuspeh - zaščiti ga;
- Če tvoj otrok izgubi upanje - ohrabri ga.

OB VELIKI NOČI

VERNOST NA SLOVENSKEM

PROF. ROZMAN
O VELIKI NOČI

Zelo aktualna in v marsičem nova so razmišljanja dr. Franceta Rozmana, profesorja Teološke fakultete v Ljubljani, o teološkem in zgodovinskem ozadju "praznika vseh praznikov", t.j. Velike noči. Ugledni biblicist in nekdanji dekan Teološke fakultete je v pogovoru za ljubljanski časnik *Dnevnik* poudaril, "da si krščanstvo, tako kot vse druge religije, prizadeva priti v stik z Bogom. Do tega se namreč človek ne more dokopati sam. V krščanstvu nam je to pot do Boga odprl učlovečeni Bog Jezus Kristus z vstajenjem. To je zato največji dogodek krščanstva, njegova osrednja resnica. Če Kristus torej ne bi vstal, nam bi bila ta pot do Boga, do zveličanja, do odrešenja, kot pravimo kristjani, zaprta, naša vera bi bila potemtakem prazna. Če torej ta resnica stoji, stoji tudi krščanstvo, če pade, pade tudi krščanstvo."

Glede vstajenjske resnice pa je dejal, da je to skrivnost, ki je ne moremo razumeti, temveč moramo vanjo verjeti. Svet današnjega človeka pa je svet znanosti, napredka, materializma; v takšnem svetu je človek "manj dojemljiv za to, kar ni otipljivo, kar je resnično na drug način." Na vprašanje časnikarja, ali so Jezusa obsodili na smrt, ker bi bil bogokletec oz. revolucionar ali pa

Javna občila v Sloveniji nemara še nikoli doslej niso namenila toliko pozornosti razglabljanju o Veliki noči kot letos...

zaradi ver-

balnega deli-

kta, je prof.

Rozman od-

govoril: "Razliko-

vati moramo dvojce:

obsodil ga je tako njegov na-

rod - Judje - kot tedanja rim-

ska oblast. Razlog za ti dve ob-

sodbi pa ni enak. Judje so ga

obsodili zato, ker se je razgla-

šal za božjega sina. Smrt zanj

so torej zahtevali zaradi nje-

gove bogokletnosti. Vedeti pa

je treba, da Judje niso imeli

pravice razglašati smrtnih ob-

sodb, to pravico je imela le dr-

žavna oblast. Zato so Jezusa

odpeljali k rimskemu oblastni-

ku, poganu Ponciju Pilatu, ki

je zahteval Judov, da ga obsodi-

jo na smrt, ugodil. Toda slo je

za montiran proces, kot re-

čemo v današnjem jeziku, za-

radi česar Judje za Jezusovo

smrt niso odgovorni."

Ugledni intervjuvanec je v pogovoru tudi dejal, "da iz evangelijev ni mogoče razbrati vzroka Jezusove smrti, zato je o tem mogoče razpravljati. Glede na fiziopatološka spoznanja je možnosti več: umrl je lahko zaradi izgube krvi, embolije, vnetja ran ali pa zaдушitve."

ANKETA V DELU

Osrednji slovenski dnevnik *Delo* pa je ob Veliki noči objavil rezultate ankete o vernosti Slovencev. V posmrtno življenje veruje tretjina vprašanih, pri katoličanih pa je ta vera le malenkost trdnješa (varno veruje 37,2% katoličanov). Petinski delež (22,4%)

pa ima vera v posmrtno življenje celo v skupini nevernih. Med 1050 računalniško izbranimi naročniki časnika, ki so sodelovali pri anketi, jih je kar 89,2% izjavilo, da so krščeni. Med katoličani število krščenih dosega 97,1%. Največja skupina (42,8%) se je opredelila za vernike, ki gredo k verskim obredom le redko, 14,5% pa za vernike, ki se obredov ne udeležujejo. Za neverujoče, vendar do vere strpne, se je predstavila slaba četrtina, za nasprotnike vere pa le 1%.

Večina vprašanih (76,7%) je svoje otroke krstila oz. jih bo, če in ko jih bo imela. Celotno 40,7% tistih, ki so se v anketi predstavili za neverne, vendar strpne, je oz. bo krstila svoje otroke. Med prazniki, ki jim največ pomenijo, so telefonski predstavniki javnosti ne glede na religiozno samoopredelitev daleč na prvo mesto (58,8%) postavili Božič. Na drugem mestu je Velika noč, ki jo kot največji praznik doživlja 25,6% vprašanih. Celotno med tisto četrtino vprašanih, ki ne čutijo pripadnosti nobeni veroizpovedi, je med prazniki daleč na prvem mestu (43,8%) Božič.

Ne glede na omenjeno in podobne ankete, ki so bile v Sloveniji izvedene ob Veliki noči in so nujno nepopolne oz. pomanjkljive, pa so bili verski obredi ob dnevu vstajenja povsod v Sloveniji dobro obiskani.

M.

BESEDA ŽIVLJENJA

2. VELIKONOČNA - BELA NEDELJA

SILVESTER ČUK

"KJER LJUBEZEN JE RESNIČNA, TAM JE BOG"

Današnjo nedeljo bi mogli imenovati kar "nedelja vere", kajti osrednja misel evangelijskega odlomka, ki se bere vsako leto, je Tomaževa izpoved vere v Vstalega in Jezusov pouk o pravi veri. "Ker si me videl, veruješ? Blagor tistim, ki niso videli, pa so začeli verovati!" Vera, tudi tista preprosta, vsakdanja, naravna in ne zgolj nadnaravna ni v tem, da si prepričan o nečem, kar si na lastne oči videl in z lastnimi rokami otipal. Če bi bilo vse človeško spoznanje omejeno na to, bi bilo zelo revno. Nadnaravna vera sicer potrebuje tudi razumske dokaze in to je predmet verskega pouka pri verouku, pridigah, pripravi na prejem zakramentov, vendar pa sta pri pripravljanju poti do vere veliko potrebnejša ponižnost duha in prošnja za milost, ki naš razum razsvetli. Potrebna sta odprtost srca in življenje v skladu z glasom vesti, ki govori vsakomur. Slovenski pregovor lepo pravi: "Resnica je nebeška rosa: da jo sprejmeš, pripravi ji čisto posodo."

Dvomljičev, kakršen je naš prijatelj Tomaž iz evangelija, hodi po svetu tudi danes prav veliko. Tomaž je podvomil v Kristusa, ker je bila njegova vera preveč enostranska, pozunanjena. "Razočaral si me, Gospod, ker si pustil, da so te križali kot zločinca; mi pa smo upali, da boš obnovil Izraelovo kraljestvo!" Sodobni Tomaži svojo nevero opravičujejo z izgovori: "Hodil sem k maši, molil sem, toda Bog me ni uslišal, ko sem bil v stiski, zato sem vse skupaj pustil." Drugi pravijo: "Hodil sem v cerkev, toda župnik je bil trd in nečloveški, ni razumel mojih težav, zato ne prestopim več cerkvene praga." Znani pregovor: "Po duhovnikih vera gor, po duhovnikih vera dol" je po svoje utemeljen, saj ljudje upravičeno pričakujejo, da bo tisti, ki evangelij oznanja, najprej sam po njem dosledno živel. Modri ljudje znajo iti prek duhovnikovih napak, tiste s slabotno vero pa le-te zelo motijo. Ne le za duhovnike, ampak tudi za vse druge vzgojitelje in učitelje vere velja vprašanje, ki nam ga zastavlja slovenski pregovor: "Ako ti svojemu evangeliju ne verjameš, kako bom jaz, kako bo tujec?"

Zadeli smo na tisto razsežnost vere, ki ji pravimo občestvenost. Človek je ustvarjen za skupnost, za življenje v občestvu in svoja doživetja ter občutja izraža v skupnosti. Veselje se podvoji, če ga deliš z drugimi, žalost pa se razpolovi. Tudi vero izpovedujemo kot občestvo. Prvo berilo današnje nedelje poroča o prvih kristjanih, da so imeli "kakor eno srce in eno dušo", celo lastnina jim je bila skupna. Vera se mora na zunaj izražati v dejavni ljubezni. Vera ni govorjenje, je življenje! Vera je neprestano iskanje, je rast v spoznavanju Boga, predvsem pa rast v božji milosti. In sad milosti je iskrena medsebojna ljubezen. V tej luči ima večje spoznanje o Bogu preprosta ženica, ki je je samo dobrota, kot pa bogoslovni učenjak, ki je hladen in vzvišen do ljudi.

"Kjer ljubezen je resnična, tam je Bog," smo slišali pri bogoslužju velikega četrtega, ki je spominski dan Jezusove ljubezni do konca. Ob tej njegovi ljubezni naj bi začutili svojo dolžnost medsebojne ljubezni, ki izvira iz Boga in ki bo v naša srca in v naše družine prinesla mir - Kristusov velikonočni dar.

KNJIGA P. MARKA RUPNIKA

"IZREČI ČLOVEKA"

DAMJAN HLEDE

"Cerkveni očetje so skušali »izreči Kristusa« in so izrekli tudi človeka. Moderna doba je skušala »izreči človeka«, a ji ni uspelo. Izrekala je človeka, a je napredovala, stopajoč po truplih, kot se jasno vidi na Delacroix-jevi sliki. Naša kulturna situacija je podobna dvoru velikega duhovnika. Možno je izreči človeka v pogledu tistega, ki pobira in sestavlja koščke življenja, človeka, ki izlije olje na rane in namaže balzam, ne da bi vprašal zakaj. Možno je izreči človeka, če v mukah ljubezni kontempliramo vso svojo slabost, možno je izreči človeka, če ga izreče Kristus, v katerem je vse človeštvo sprejeto in ljubljeno z ljubeznijo, ki ne pozna konca." (Dire l'uomo, str. 236, prosto prev. D.H.)

Ne vem, če uspe prevodu izraziti tisto celovitost, v katero se zlija avtorjeva raznolika osebnost: kdor prebere te stavke v izvirniku, pa bo gotovo slišal v njih utrip duše slikarja, teologa, pesnika in duhovnega očeta. Slikarja, ki na platno sestavlja koščke življenja v celoto sprejetosti v Kristusu, ikone, v katerih se tradicija Cerkve in zgodovina človeštva združujeta v obzorju bogočlovečnosti; teologa, ki mu globoko poznanje skrivnosti Razodetja - v luči vzhodne in zahodne krščanske misli - razkriva dejansko razdrobljenost današnjega človeka in "atomizacijo" današnje civiliza-

dela Vladimira Solov'eva in Sergeja Bulgakova skupaj. Avtor se namreč pogosto nanaša na te Ruse, katerim je podoben tudi v sposobnosti, da zlije skupaj tradicijo in aktualnost, še tako različna poznanja, različne kulture in teološko formacijo, ki že diha z dvema pljučnima kriloma."

Knjiga, katere je že v pripravi slovenski prevod, je doživela v prvih mesecih po izidu odmev, ki presega meje Italije in Slovenije. Gre za četrto samostojno knjigo p. Rupnika; prav gotovo pa je v njej najbolj sistematično oblikovana avtorjeva teološka misel, ki - zasidrana v bogati vzhodni in zahodni krščanski tradiciji - ima pred sabo vse sedanje miselne tokove, v katere je vpleteno (in zapleteno) iskanje današnjega človeka. Avtorjevo razmišljanje o človeku nam dejansko razkriva obličje Boga. "Dvigne nas" v odkriva-

nje pomenov krščanskih pojmov troedine ljubezni, resnice, svobode, greha, odrešenja itd. v pogovor z Bogom, kjer se na novo sestavi tisto "razdrobljeno zrcalo", v katerem se razjasni skrivnost človeka-osebe kot božje podobe.

V uvodu pravi Clement, da omenjeni avtorjev kontemplativni način razmišljanja lahko resnično privede do srečanja z Bogom, "ker je postopek isti kakor pri molitvi: tudi če smo v tišini, se porodijo besede življenja in se porodi kultura, nadaljuje se utelešenje Logosa (Besede)". Zato pa je knjiga, v kateri se na tak način krščanska tradicija zlija s konkretno življenjsko-duhovno izkušnjo, tudi prepričljiv odgovor danes vse pogostejšim tarnanjem kristjanov in nekristjanov, češ da je vera nekaj abstraktnega, od človeka oddaljenega in neživljenjskega.

KDO ALI KAJ SMO DUHOVNIKI?

Duhovnik Vinko Čonč iz Celja je v rubriki *Pisma bralcem* v *Delu* opozoril na žaljiv status, ki ga imajo duhovniki pri državnih organih. Slovenska javnost doslej o tem ni vedela skoraj nič. Takole piše: "Danes sem odnesel napoved duhovnine na davčni urad v Celje. Predstavil sem se in doživel neljubo ponižanje. Uradnica je na glas tehtala, na kateri kupček bo dala mojo prijavo - med obrtnike zasebnike ali kam drugam."

V nadaljevanju pisma razglablja o položaju duhovnikov v Sloveniji in vprašuje, "če smo katoliški duhovniki res obrtniki zasebniki. To je zanimivo in hkrati žalostno. Pred osmimi leti sem postal duhovnik in na takratni položaj za plačilo davka sem bil razporejen med obrtnike zasebnike. To pomeni, da se pri nas ni nič spremenilo. Duhovniki žal tudi danes nimamo izobrazbi ustreznega položaja. Smo diplomirani teologi. Kaj je naše delo? Večina smo župniki ali kaplani." Zatem podrobno opredeljuje delo duhovnikov v bogoslužju in pastoralni, pri čemer duhovniki smejo obdržati za

svoje delo en mašni dar na dan (2.300 tolarjev), dar od pogreba (2.300 STL) in dar od poroke (2.300 STL). Sami pa si morajo plačati večino socialnih prispevkov. Od tega živijo. "Cerkve darove, ki jih zbere med sv. mašo, porabi za kritje stroškov elektrike, ogrevanja, komunalnih storitev in nujnih obnovitvenih del. Mnogokrat smo duhovniki tudi tisti, ki za turisti pometamo svetišče - ker ni mogoče socialno pravično zaposliti snazilke. Kaj vse delamo za ohranitev kulturne dediščine; turistične zveze in kulturna društva pa vodijo in razkazujejo lepoto cerkva. In nihče ne pomisli, da garamo duhovniki..."

"S tem pismom hočem opozoriti pristojne, naj konkretno uredijo položaj katoliških duhovnikov in Cerkve. Komu je sploh mar za duhovni dvig slovenskega naroda? Nam duhovnikom je mar. Ohranili smo vse cerkve, ki smo jih sami upravljali. Danes je v Sloveniji približno 2600 cerkva oz. tri na enega duhovnika." Kdo torej sem, se ob koncu pisma sprašuje g. Vinko Čonč. "Duhovnik, ki je skozi zgodovino skrbel za kulturno omiko našega naroda, ali pa sem danes v svobodni Sloveniji zasebnik oz. obrtnik ne vem katere stroke."

M.

UTRINKI IZ LJUBLJANE

NADJA MAGANJA

Prejšnjo soboto sem spremljala svojega sina v Ljubljano, ker se je udeležil finalnega tekmovanja za zlato Cankarjevo priznanje z vrstniki iz vse Slovenije in Koroške. Tekmovanje je bilo v srednji šoli za elektrotehniko in računalništvo, v nekdanji realki. Čeprav sem bila le spremljevalka, sem se pridružila mentorjem v zbornici. Že velikost zbornice je pritegnila mojo pozornost. Take zbornice ne premore nobena slovenska šola na Tržaškem. Organizatorji so za spremljevalce in profesorje pripravili kratek kulturni spored ter majhno razstavo del nekaterih profesorjev in dijakov nekdanje realke.

Ob zvokih harmonike in kitare dijakov Srednje glasbene in baletne šole v Ljubljani se me je polastil občutek spokojnosti, a tudi spoštljivosti do samega kraja, saj so tja zahajali največji možje slovenske kulture. Spomnila sem se na Cankarja, na njegovo mater, kako je stala pred tem poslopjem in z ljubečim pogledom iskala med mladeniči postavo svojega otroka. Pred to stavbo je bil storjen greh, ki si ga Cankar ni mogel odpustiti: zatajil je svojo mater. Ta stavba me je kot otroka prav zaradi tega prizora vedno nekoliko odbijala, bila mi je tuja in vzbujala je v moji otroški duši strah - strah pred trdosrčnostjo, ki jo prinaša vedenje, znanost. Veliko bliže mi je bila "enajsta šola pod mostom".

Zdaj pa sedim v knjižnici in moj otrok se meri v znanju s svojimi vrstniki. Ljubljana-Trst. Dve mesti, ki sta bili v preteklosti vedno tesno povezani. "Ljubljana je srce Slovenije. Trst pa so njena pljuča," je izjavil Ivan Cankar v svojem govoru v Trstu. Je danes še tako? Čeprav so me na stenah spremljali znani obrazi mož, ki so tesno povezani s Trstom - Cankar, Kosovel, Fabiani - se nisem mogla otresti občutka, da je Trst za Ljubljano zelo daleč. Vse fotografije Fabianijevih stavb so prikazovale poslopja na Dunaju. Trsta ni bilo. Za Ljubljano je danes Dunaj veliko bliže kot Trst.

S to grenko zavestjo sem se napotila proti Tromostovju. Pred kratkim je Boris

Devetak za televizijsko oddajo *Pri nas doma* intervjuval mimoidoče na Tromostovju, kaj vedo o tržaških Slovencih. Koliko jih je? Številke so padale kot za stavbo: 2.000, 6.000, 400.000. Na vprašanje, kako so organizirani, pa je bilo skoraj nemogoče odgovoriti.

Iz turobnih misli so me zbudili zvoki tržaške ljudske pesmi *Stu ledi naj pride nuter*. Pred franciško cerkvijo in spomenikom Franceta Prešerna so zaplesale žive barve škedenjskih in tržaških ljudskih noš folklorne skupine Franceta Marolta iz Ljubljane. Čeprav je nad Ljubljano visela neprodorna meglena kapa, se mi je Ljubljana prikazala v vsem svojem prazničnem sijaju. Ritmu polk in valčkov se je pridružil glasni klepet branjevk, ki so na belem marmorju razstavljale svoje pisane butare in velikonočne šopke mačic in narcis. Srce je bilo polno radosti in veselega pričakovanja. Ljubljana je tudi to. V njej lahko zaživiš v vsej polnosti in zadnjaš domaćnost, ki ti jo Trst tako skopo odmerja. Vselej, ko se sprehajam po ljubljanskih ulicah, med Plečnikovimi stebri, me obdaja nepopisno veselje. Vsa razočaranja, jeza, laži, ki te spremljajo ob kakem branju, poslušanju raznih televizijskih oddaj, nastopu nekaterih političnih mož, se v dotiku z življenjem na ulicah razblinijo.

V srce mi je privrela visoka pesem Ivana Cankarja: "Bogatejši so pač drugi jeziki: pravijo tudi, da so milozvočnejši in bolj pripravi za vsakdanjo rabo - ali slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja. Iz zemlje same zveni kakor pritrkavanje in zvezde pojo, kadar se na svoji svetli poti ustavijo ter se uzro na čudežno deželo pod seboj. Vesela domovina, pozdravljena iz veselega srca!"

NAGRADA VSTAJENJE STANKU JANEŽIČU

Komisija literarne nagrade Vstajenje, ki jo sestavljajo prof. Diomira Fabjan Bajc, prof. Zorko Harej, prof. Martin Jevnikar, urednik Mladike Marij Maver in prof. Zora Tavčar, se je sestala dne 25. marca ob 17. uri v prostorih Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3, Trst, in pregledala 18 knjig, ki so jih v preteklem letu napisali in izdali zamejski in zdomski pesniki, pisatelji in znanstveniki.

Po temeljiti presoji se je soglasno odločila, da podeli Literarno nagrado Vstajenje za leto 1996 Stanku Janežiču za pesniško zbirko *Večerno žarenje*, ki je izšla pri Slomškovi založbi v Mariboru. V zbirki je 65 pesmi, ki so razdeljene v šest razdelkov.

Zgodovinske razmere so ga vrgle v svet, da je postal popotnik sveta, vendar pa se je vrnil, ker ga je priključila rojstna hiša. Ostal bo zvest zemlji in svetinjam pradedov. V posebnem ciklu se spominja grobišč v Rogu in na Teharjah in prosi Boga, naj izbriše to veliko krivdo oholosti in sovraštva, brate mučence pa prosi, naj odpustijo vsem in podajo roko novim rodovom. V oddelku *Domačija* opeva domačo vas in Slovenske gorice, njihovo lepoto, način življenja, navade, praznike, vaše ljudi in njihovo čustvovanje. V Janežičevi zbirki je narava v vseh letnih časih lepa in privlačna, čuti jo, z njo živi, v njej uživa nepopisne lepote barv, cvetlic, trav, gozdov, potočkov in dobrih ljudi. V zbirki je zelo odprt in skuša vse razumeti in vse odpustiti.

Denar za nagrado je tudi letos podelila Zadruga kraška banka z Opčin.

Podelitev nagrade bo v ponedeljek, 7. aprila 1997, ob 20.30, na sedežu Društva slovenskih izobražencev, ul. Donizetti 3 v Trstu.

Zamejska multikulturalnost in še kaj

2. PARIŠKE BLESTICE

ALEKSIJ PREGARC

Prvič sem bil povabljen v Pariz na Večer slovenskih pesnikov iz Trsta v Italijanski kulturni institut leta 1988. Predstavil naj bi bil svojo antološko zbirko *Jedra*, ki je z vključenimi prevodi, neupravičeno, v samem Trstu bila predmet kakega posmeha (Mladika). Mislim pa, da je bilo tisto delo za pariško priložnost dobro izbrano in da sva s Kravosom odtehtala pozornost, ki je bila nama izkazana.

Pobudnik večera je bil prof. Evgen Bavčar, človek, ki je že od prireditve *Trouver Triest* dalje, za promocijo slovenske kulture (zlasti književnosti) v Franciji več naredil kot v obdobju 1945-1985 skupno vsi kulturni atašeji in kulturni sprehajalci, od SR Slovenije nekritično plačani in nagajeni. To sem po pariškem nastopu tudi pojasnil "očetu naroda" predsedniku Stanovniku, ko sem "neposvečen", na lastno pest poprosil za skromno pomoč temu našemu fenomenu v francoski prestolnici.

Nastop v Parizu je bil za slovensko poezijo iz Trsta zares pomemben. Veliko ljudi, tudi iz drugih jugoslovanskih republik, intervjuji, poročanje v časopisih, na radiu itd., toda... Verjetno bi se slovenska beseda slišala le v medsebojnem klepetu, če se ne bi tedaj osebno, vljudno, a odločno za to zavzel!

Potne stroške mi je Urad za kulturo na Deželi po enem letu preko Slovenske prosvete z odtegljaji povrnil, nekajdnevno bivanje v Parizu pa mi je omogočil tragično preminuli prof. Bogdan Merhar.

V nedeljo pred ponedeljskim nastopom me prof. Bavčar pokliče po telefonu in mi sporoči, da sta pravkar s Kravosom in njegovo znanko, igralko Pavčkovo, začrtala spored, ki predvideva uvod in predstavitev v francoščini, branje pesmi v francoskem prevodu, med katerimi tri moje krajše ter

meni, na izbiro, do pet pesmi v italijanščini. Obstanem, saj je to vendar večer slovenskih pesnikov iz Trsta! Mar ni prostora za slovensko besedo? Prof. Bavčar ponovi, da je pač tako dogovorjeno z mojim kolegom pesnikom! Bilo mi je zelo neprijetno: naj zdaj povzročim pobudniku in gostiteljem neprijetnosti? Trenutek premisleka, nato odločno: "Profesor Bavčar, žal mi je, tu imam povratno karto. Prijatelj Bogdan me bo po popoldanskem nastopu v Domu Slovencev v Parizu, kamor sem bil spetoma povabljen, pospremil na vlak. Če nimam možnosti, da v Italijanskem institutu spregovorim v svojem jeziku, nimam, žal, tam kaj iskati." Predah. Nato: "Gospod Pregarc, zgodilo se bo, kot želite." Brez komentarja. Profesorja Bavčarja je tisti nastop navdušil. Želel me je ponovno slišati - kar se je zgodilo že istega leta, ko sem bil povabljen v Pariz na prireditev *Krik za Slovenijo*. Dom pariških Slovencev v Chatillonu je bil nabito poln in vanj je prvič vstopil tudi Evgen Bavčar!

V maju 1990 je bil v pariškem Centre Pompidou *Dan slovenske kulture*, v glavnem po zaslugi prof. Bavčarja. Solidarnostna soprireditelja: avstrijska ambasada in tamkajšnji Italijanski kulturni institut.

Z Ljubljano je bilo že vse dogovorjeno. Letalske vozovnice za kakih 8 udeležencev porazdeljene in celotno sam sem koga svetoval - prof. Bavčarju, seveda. Ta pa: "Seveda, prideš tudi ti." "Ne, nisem bil vabljen." Zmešnjava. "Toda tvoj nastop je predviden. Kdo pa bo podajal verze in prozo?" "Ljubljana verjetno ne misli tako." "Prosim te, pridi." Moram tja, pomislim. Prijatelj, podjetnik Stanko Švara, mi velikodušno priskoči na pomoč! Toda o tem drugič.

"MARTIN ČEMUR" (2.)

DUŠAN JELINČIČ

"No, čuvajček moj, poglej, kako me razvajaš... hvala ti," je izdaval in takoj izpil polovico kozarca. "Ne vem, če je hotel Marko opravičiti svoj življenjski polom s tem, ker ni dobil ljubezni, in če se je s to pretvezo skrival pred življenjem... Zagotovo vem, da ni bil vedno klatež, baje je imel svojčas normalno službo in bil poročen... Zagotovo tudi vem, da je imel brata, ki pa je pred leti umrl v nekakšnih tragičnih okoliščinah... O njem mi je mimogrede rekel, da je bil pravi svetnik in velik človek in da je bil sam ničla v primerjavi z njim, vendar ni hotel o tem nikdar govoriti... Baje se je skrival pred njim zaradi svojega zavoženega življenja... Sicer sem to, kar ti sedaj pravim, lahko izluščil le iz tistih redkih besed, ki so mu zbežale, ko je bil poseben zgovoren. In to je bil zelo redko..."

Marko je dokončno izpil kozarec, vendar se me ni upal

vprašati še za tretjega. "Jaz ti lahko povem, kakšen je bil, odkar je bil tu pri nas, saj sem prišel še pred njim... Že petnajst let je, odkar živim na račun države," Marko se je zahihital, jaz pa sem ga pozorneje pogledal, kot ga nisem še nikoli. Koliko let pravzaprav ima? Petdeset, šestdeset? In koliko jih je imel Pavel, petinštirideset, štirideset, petinštirideset? Pogledati bom moral na mrtvaški list, sem si rekel, v zraku pa so valovale hrapave in pojoče Markove besede: "...bil pa je zelo občutljiv ta naš pokojnik... in tudi inteligenten... Le kako je lahko končal tako kot jaz? In kako je mogoče, da se je vrgel v vino, on, tako... tako... etičen? Saj se tako reče, kajne? Jaz... jaz že, ki sem robatež... A naš Pavel s tako dobrimi,

sinjimi in sanjavimi očmi... No, sedaj, ko govorim, se počasi spominjam nekaterih anekdot... Nekaj je kar zanimivih, veš? Edino, kar je resnično rad počenjal, je, da je bral. Le kaj je ure in ure iskal v tistih bukvah? To sicer zate ni novost, ko pa delaš tu in si ga tolikokrat videval sedeti tudi za to mizo in buljiti v knjige. A verjetno ne veš, da je pred časom redno zahajal v ljudsko knjižnico in si sposojal knjige, ki jih je tam bral. Toda tudi tam kmalu ni imel miru. Nekateri gostje knjižnice so protestirali, da prisotnost slabo oblečenega, strganega, umazanega in smrdljivega klateža negativno vpliva na ugled ustanove in da s svojo prisotnostjo odbija goste, predvsem učence. Ravnatelj knjižnice ga je branil - no, mimogrede, Marko je imel čut za dostojanstvo in je skušal bi-

ti čim bolj urejen, ko je hodil v knjižnico, ter zagotovo ni smrdel, čeprav je bil najbrž večkrat strgan in zapacan - torej, pravil sem, da ga je ravnatelj imel po svoje rad in je ostro odvrnil nekim mladim histeričnim učiteljicam, naj ne hodijo same več v knjižnico, če ne prenašajo njenih obiskovalcev. Nato je Pavlu povedal, kako je uredil zadevo. Pavel se je najprej čudil, zakaj je sploh nezahvalen, nato se mu je plaho zahvalil za naklonjenost. Vendar je bil zelo ponosen in kljub temu da ga je ravnatelj rotal, naj še hodi v ljudsko knjižnico, se je odločil, da ne bo vanjo stopil nikdar več... Ponosen pa je bil, ponosen..."

Marko je nato dolgo kašljal; ko pa mu je odleglo, je nadaljeval: "Pavla je to zelo potrlo, saj je občutil kot veliko krivico. Potem pa se je zgodilo tisto, kar ga je skoraj dokončno strlo. Ne vem, če ti lahko povem, ko pa v ubožnici ne ve nihče nič o tem..."

DALJE

MESEC EVROPSKE KULTURE V SLOVENIJI

V Sloveniji bodo letos priredili mesec evropske kulture, ki bo potekal od 15. maja do konca junija. Prireditve bodo v Ljubljani in drugod po državi. Ob ključku projekta, imenovane *Evropa 2000*, bo v Ljubljani od 1. do 4. julija gostoval sloviti italijanski teno-

rist Luciano Pavarotti. Za njegov koncert v Cankarjevem domu je že zdaj izredno veliko zanimanje. Vstopnic bo na voljo omejeno število, najcenejša vstopnica pa bo stala 30 tisoč tolarjev. Tisti, ki ne bodo mogli v dvorano, bodo koncert pevca lahko spremljali na velikem ekranu, ki ga bodo namestili na Prešernovem trgu.

IN MEMORIAM

TRST / NOVO PRI ZALOŽBI MLADIKA

UMRL JE UMETNIK VLADIMIR LAKOVIČ

JURIJ PALJK

V zamejstvu je boleče odjeknila vest, da je nedavno v Ljubljani umrl slikar Vladimir Lakovič, na katerega smo se posebno na Goriškem v zadnjih letih zelo navezali.

Vladimir Lakovič se je rodil 10. januarja 1921 v Doberdolu na Krasi, njegova družina pa se je pred fašizmom umaknila v takratno Jugoslavijo, v Ljubljano, kjer se je mladi primorski fant srečal s slikarstvom, saj je obiskoval Godčev atelje in kasneje veliko sodeloval s Francetom Kraljem. Med vojno je aktivno sodeloval z Osvobodilno fronto in bil leta 1942 ujet in odpeljan najprej v zapor v Begunje, kmalu pa so ga poslali v koncentracijsko taborišče, v strašni Dachau. Preživel je in vse življenje nosil v sebi grozo taborišča.

Po vojni je diplomiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani pri profesorju Stupici, s katerim je tudi opravil specialko. Veliko je delal kot ilustrator vsakovrstnih knjig, sicer pa vse življenje ostal zvest figuraliki, včasih prav hladnemu risarskemu sistemu dela, kot da svojih čustev ne bi rad pokazal. Nanj je izredno močan vtis naredila druga svetovna vojna; prav tej tematiki je posvetil ogromno svojega časa. Med drugimi deli je nekaj časa opravljal tudi funkcijo predsednika slovenskih likovnih umetnikov. Prejel je več nagrad doma in na tujem, imel veliko razstav v Sloveniji, Jugoslaviji in tudi v tujini. Zadnja leta je po zaslugi gospe Marije Ferletič in dobrega sodelovanja Sveta slovenskih organizacij z Goriškim muzejem v Kromberku Lakovič dvakrat razstavljaval v rodnem Doberdolu; njegova razstava je obšla ves Kras in bila postavljena tudi na Tržaškem.

Vladimir Lakovič je bil na Doberdob navezan tako, kot so lahko navezani na rodni kraj ljudje, ki so morali že kot otroci oditi od doma in ga potem v življenju niso nikdar več našli. Poleg tega je Lakovič že kot sedemleten fantič izgubil mamo, najdražjo osebo, ki ga je najbolj vezala na Kras.

Ko smo ga srečevali v Doberdolu, smo imeli pred seboj umirjenega in uglajenega gospoda, ki je zvedavo gledal okrog, da bi med navzočimi koga spoznal. O svojih slikah in risbah je zelo nerad govoril. Bil je prijetnega in skromnega značaja, s seboj pa je vedno pripeljal vso svojo družino in veliko prijateljev. Na rodni Doberdob je bil zelo navezan, saj je rad pravil: "Kraševci sem, iz Doberdoba doma." To je pokazal tudi z lepo gesto, ko je domači osnovni šoli daroval portret največjega slovenskega pesnika Prešerna, doberdolski cerkvi sv. Martina pa *Kraško apokalipso*.

Ko je zadnjič razstavljaval v Doberdolu, je bil z njim likovni kritik dr. Lev Menaše, ki je razstavo tudi odprl in povedal nekaj več o slikarju. Bistvo vsega njegovega posega bi lahko strnili v trditev, da bo šele čas pravičen do Vladimira Lakoviča, saj mu v življenju ne kritiki in tudi ne zgodovinarji likovne umetnosti niso posvetili dovolj pozornosti.

"Poglejte," mi je dejal dr. Lev Menaše, "prepričan sem, da bo imel gospod Lakovič v sodobnem slikarstvu slovenskih umetnikov svoje ugledno mesto, saj je njegovo slikarstvo pre-

Taboriščna Madona II, oglje, 1994

pričljivo in pomembno. Žal se dogaja, da včasih kritika koga zanemari, a se potem vedno zgodi, da čas popravi zamujeno."

Ko se spominjam njegovega zadnjega slikarskega cikla, ki ga je razstavil v Doberdolu, imam pred očmi predvsem pretresljive slike mater z otroki, kolon ljudi, izvrstno izdelane risbe. Vladimiru Lakoviču je Dachau odvzel nasmeh na usnicah, za vedno. Umetniku pa je uspelo svoje pretresljivo doživetje imenitno likovno upodobiti.

Prav bi bilo, da bi v prihodnjih letih v zamejstvu priredili večjo pregledno razstavo njegovih del in ob tej priložnosti izdali tudi večjo monografijo o njem in njegovem delu.

Izšla je že 8. številka Pastirčka, revije za otroke. Učenci drugega razreda osnovne šole F. Erjavca iz Štandreža so pripravili tretjo stran, ko so napisali in narisali voščilo pomladi, ki praznuje rojstni dan 21. marca. Kokošnjak je lepo narisala zvesta ilustratorica Danila Komjanc, ki tudi pokaže, kako se lahko kokoš naredi iz papirja. Priljubljeni in delovni urednik Marjan Markežič v svoji rubriki *Iz knjige življenja* tokrat mladim Slovencem razlaga svetopisemski izhod Izraelcev iz Egipta. V lepi rubriki *Samostani v naših krajih* piše Mariza Perat o kongregaciji šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja v Gorici.

Sledi lepa stran, ki nosi naslov *Narava uči*, medtem ko Janez Povše nadaljuje svojo nadaljevalko o tem, kako je Borut lovil srečo. Zora Saksida je prispevala lepo pesmico o bežnem daru, Mariza Perat pa

IZŠEL JE PASTIRČER ŠTEVILKA 8

drugo nadaljevanje o lutkah v mestu Šviga-Svaga. Pastirček je bil tokrat na obisku v osnovni šoli na Vrhu sv. Mihaela in zato objavlja zapis in fotografijo učencev te šole. *Mi, Kristof Kolumbi* in *Svojeglavi pišek* sta naslova dveh pesmic Vojana Tihomira Arharja. Sredino Pastirčka tokrat zaseda velika fotografija naših najmlajših pevcev na reviji *Pesem mladih*. Ko smo že pri pesmicah, povajmo, da nas iz meseca v mesec vedno bolj prijetno prese- neča prof. Marja Feinig Tavčar, ki ureja glasbeno rubriko za mlade godce in pevce. Tokrat je svoji dve strani posvetila drdrri, ki drdra, žabi, ki reglja, ter mlinu, ki klopota. Otroke tudi uči peti pesmico o žabah

"RICMANJE VČERAJ IN DANES"

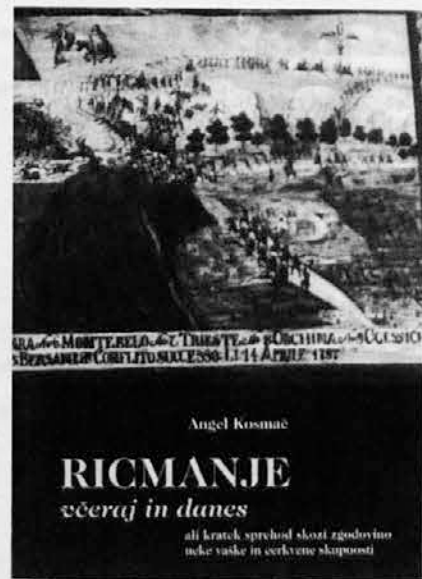
Pred kratkim je pri tržaški založbi Mladika izšla 240 strani dolga knjiga ricmanjskega župnika dr. Angela Kosmača *Ricmanje včeraj in danes* s podnaslovom *Ali kratek sprehod skozi zgodovino neke vaše in cerkvene skupnosti*.

Knjigo je tiskala tiskarna Graphart v Trstu marca letos, lektoriranje sta opravili prof. Nada Pertot in Matejka Peterlin, platnico pa je oblikoval Edi Žerjal.

Dr. Angel Kosmač je že dalj časa župnik v Ricmanjih, kjer je med drugim dal pobudo za zgraditev Baragovega doma, že vrsto let pa se posveča preučevanju zgodovine svoje župnije, o kateri je v vsem tem času zbral ogromno gradiva. Dr. Kosmač je sicer znan tudi širši zamejski javnosti kot zagovornik in pospeševalec dialoga med kristjani različnih veroizpovedi.

Knjiga *Ricmanje včeraj in danes* je razdeljena na tri dele. V prvem delu je v glavnih obrisih obnovljena zgodovina te breške vasi. Zadnji dve poglavji sta posvečeni slovenskima šolama v Ricmanjih in Domju, natisnjena pa sta tudi seznama učiteljev in veroučiteljev, ki so se v njih zvrstili.

Drugi del je obširnejši in je posvečen zgodovini cerkvenih struktur (cerkve, raznih bratovščin, romarske poti, orgel, cerkvenega petja, zvonov, pokopališča, Baragovega doma, kapele sv. Leopolda Mandiča v Domju in cerkve sv. Uršule v Logu idr.). Objavljeni so tudi sezname duhovnikov, ki so se zvrstili v Ricmanjih, ter žrtev prve in

druge svetovne vojne. Podrobneje je opisano obdobje v Ricmanjih med drugo svetovno vojno in po njej s posebnim poudarkom na liku župnijskega upravitelja Franca Malalana.

Tretji in zadnji del opisuje težko pot ricmanjske skupnosti do svoje župnije. Tu je dolg opis t.i. "ricmanjske afere" z začetka našega stoletja. Takrat so domačini v želji po samostojni župniji in po bogoslužju v slovanskem jeziku odločili, da prestopijo v grško-katoliški obred. Prišlo je tudi do večletnega trenja s cerkvenimi oblastmi, z odtujevanjem mnogih domačinov od vere in Cerkev, z izstopanjem iz katoliške Cerkev, civilnimi pogrebi in porokami itd.

V svoji knjigi dr. Kosmač podrobno opisuje potek "ricmanjske afere" in njene protagoniste, od katerih naj omenimo le nekatere: dr. Antona Požarja, dr. Jakoba Ukmarja, tržaška škofa Šterka in Nagla, župana Ivana Berdona, odvetnika dr. Josipa Abroma. V zadnjem poglavju je podrobneje opisana osebnost dr. Antona Požarja.

Knjiga je tudi bogato opremljena s slikovnim in fotografskim gradivom ter z reprodukcijo raznih dokumentov, listin in pisem. Delo so predstavili na praznik farnega zavetnika sv. Jožefa 19. marca v Baragovem domu, kjer so tudi odprli razstavo Maria Magajne, posvečeno Ricmanjem. O knjigi je spregovoril dr. Zorko Harej, ki je med drugim dejal, da je avtor opravil resno zgodovinsko delo, ki ravno zaradi široke razsežnosti dogodkov z začetka stoletja presega krajevni okvir. Knjiga, je sklenil dr. Harej, je lahko v ponos avtorju in celi vasi. Da je tako, sta pričala številno občinstvo, ki je napolnilo sicer majhno razstavno dvorano Baragovega doma, pa tudi prisotnost dolinskega župana Borisa Pangerca, ki je prinesel pozdrav in čestitke občinske uprave.

IŽ

NEMŠKA UNIVERZA IN DANASNJI TRENUTEK (2)

JOŠT ŽABKAR

Pred nekaj meseci smo se med kolegicami in kolegi spraševali, katera fakulteta pri povprečnem Nemcu ali Nemki uživa največ ugleda. Jaz sem rekel: nuklearna fizika. Drugi je menil: fizika in kemija. Tretji je dejal: ekonomija. Če se podre ekonomija, gremo vsi na boben. Četrta nuklearna fizika, podre pač lahko cel svet. Peti: kemija, producira nam vse možne stvari, začeniš z vrečko iz plastike, ki jo dobivamo v veleblagovnici. Potem se je pa skeptičen kolega zasmel in rekel, da največji ugled pri normalnem človeku uživa medicinska

fakulteta. Sapa nam je zastala. Vprašali smo ga, kako to misli. Zasmel se je in rekel: "Ljudje božji, pomislite vendar, da medicinska fakulteta podaljšuje življenje - in večina ljudi hoče živeti dolgo." Jaz bi dodal, da je pri mnogih važna tudi ekonomija, ker vsi vemo, kaj bi bila velika gospodarska kriza, in pri tem lahko vsaj upamo, da ekonomisti vedo, kako se ne pade v tako brezno.

Nemška univerza je v drugi polovici preteklega stoletja in še v začetku našega slovela kot ena prvih univerz na svetu. Konkurenco so ji morda delale angleške in francoske univerze. Danes je pa stvar taka, da se praktično ne more govoriti o najboljši univerzi. Gotovo je na rimski univerzi in v rimskem znanstvenem okolju veliko lažje raziskovati italijansko književnost kot pa recimo na kakšni severno-nemški univerzi. Vsi, ki morejo ali pa morajo, gredo v Ameriko, če raziskujejo na področju jedrske fizike. Kdor ima pač zadosti denarja, si univerzo lahko izbira. Ostali pa morajo iti na najbližjo univerzo ali pa se potegovati za štipendije.

Na nemški univerzi velja velik pluralizem in zato pač tudi borba idej. Jasno se klasiki nemškega idealizma (Kant, Fichte, Schelling, Hegel) na univerzi vedno znova interpretirajo in vsaj delno upoštevajo (predvsem Kant in Hegel). Vendar filozofsko sceno - nekoliko grobo rečeno - danes dominirajo Heidegger in njegovi nasprotniki, ki pogosto zelo dobro poznajo empiristične filozofije, ki so doma v Angliji in Združenih državah. Jasno je Heideggerja vsaj do neke mere možno interpretirati vsaj v dve smeri. Včasih so mislili, da je v svojem delu *Sein und Zeit* predložil tisto ontologijo človeka, ki je filozofska tradicija v resnici ni nikoli razvila. Povojna nemška filozofija je v neki meri to interpretacijo odklonila in odklonil jo je tudi Heidegger. Ostala je torej interpretacija, ki se peča z bitjo in z ničem ter z miselno in doživljenjsko potjo do biti (das Sein) in do nič (das Nichts).

DALJE

VELIKONOČNA PRAZNOVANJA NA TRŽAŠKEM

Tudi na Tržaškem smo slovesno praznovali Veliko noč. V Trstu in okolici so se konec prejšnjega tedna zvrstili obredi svetega tridnevja in Velike noči.

Obrede v tržaški stolnici je vodil škof Evgen Ravignani. Na veliki četrtek je umil noge dvanajstim duhovnikom, na veliki petek pa je vodil križev pot. Tržaški škof je seveda tudi vodil slovesno velikonočno mašo. V svoji velikonočni pridigi je med drugim pozval tržaške vernike, naj se poglobijo v misijonarstvo, ki je, je dejal, istočasno dolžnost in potreba kristjana. To v času in v družbi, ki kaže, da se vedno bolj oddaljuje od Kristusa. Škof Ravignani je dejal, da se današnja kultura zapira vase in da morda spoštuje versko sporočilo, da pa je letu tuja. Znotraj te kulture se širijo vraževerstva, okultizem in sla po magičnem.

Ljudem, ki živijo v takem okolju, je treba prinesiti sporočilo o vstalem Kristusu. To je treba narediti s stikom s sočlovekom in brez prisile: vsak kraj, vsako okolje in vsaka priložnost so primerne, da kristjan opravlja svoje evangelizacijsko poslanstvo.

Tržaški škof je tudi izrazil svoje velikonočno voščilo, naslovljeno tako na katoliča-

Tržaški škof Evgen Ravignani je za Veliko noč med drugim tržaškemu mestu zaželel, naj z zaupanjem gleda v prihodnost (Foto Kroma)

ne kot na pripadnike drugih veroizpovedi in na vse mesto. Med drugim je vernikom zaželel, da ponovno odkrijejo osebo Kristusa kot božjega sina (temu je letos namenjena tudi priprava na jubilejno leto 2000), mestu Trst pa, naj sproščeno in z zaupanjem gleda v prihodnost.

Obredi so bili seveda po vseh cerkvah na Tržaškem. Omeniti velja, da je bil tudi letos v Škedenju dvojezični križev pot, ki so se ga udeležili slovenski in italijanski verniki. Slovenski tržaški skavti in skavtinje pa so tudi tokrat imeli na Repentabru tradicionalni križev pot na veliki petek.

VELIKONOČNA RAZSTAVA V NABREŽINI

Umetniško oblikovani pirhi, delo goriškega slikarja Andreja Kosiča (posnetek z velikonočne razstave v Nabrežini)

Tudi letos je v župnijski dvorani v Nabrežini tradicionalna, že 18. velikonočna razstava. Levji delež na razstavi imajo seveda pirhi, ki jih je kar 300. Razstavljeni pirhi prihajajo praktično z vseh strani sveta, npr. iz Poljske, Rusije, Indije itd. Seveda so na ogled tudi pirhi, ki so jih pobarvali oz. poslikali

domači umetniki in učenci krajevnih šol. Del razstave je tudi posvečen škedenjski krušarici, gradivo pa je prispeval škedenjski etnografski muzej. Razstava bo na ogled do nedelje, 13. aprila, z urnikom od 16. do 19. ure vsak dan, razen ob sredah in četrtek.

KOALICIJE SO PREDSTAVILE SVOJE KANDIDATNE LISTE

Na Veliko soboto opoldne je potekel rok za predstavitev kandidatnih list za tržaške občinske volitve, ki bodo 27. aprila. S tem se je tudi uradno začela volilna kampanja.

Neuradno se je kampanja začela že več mesecev prej, po mnenju bivšega župana Illyja že decembra. Dejansko že dalj časa ni dneva, da ne bi krajevni politični predstavniki prišli na dan s trditvami, ki so izrazito volilnega in propagandnega značaja.

Za mesto tržaškega župana se poteguje enajst kandidatov. Riccardo Illy ponovno kandidira, podpirajo pa ga liste: Z Illyjem za Trst, Oljka in gibanja Rinnovamento Italiano. Kandidat desno usmerjenih krščanskih demokratov in gibanja Forza Italia je Adalberto Donaggio. Nacionalno zavezništvo kandidira za župana Sergia Dressija, ki ga podpira tudi Pakt Segni, Stranka komunistične prenoje pa kandidira svojega pokrajinskega tajnika Jacopa Veniera. Kandidat Severne lige je Federica Seganti, gibanja Nord libero pa Laura Tamburini. Na volitvah bodo nastopili tudi Združeni socialisti, katerih županski kandidat je bivši senator Arduino Agnelli, upokojenci (kandidat Stelio Pranzo), Humanistična stranka (kandidat Pietro Rosenwirth) ter gibanja Laboratorio Trieste (kandidat Alberto Duranti) in MSI-Fiamma (kandidat Marco Bezicheri). Izpadla je lista Unione Italia Federale (kandidat Ferruccio Klingendrat), ki ji ni uspelo zbrati potrebnega števila podpisov.

Županskih kandidatov je torej, kot rečeno, enajst, na glasovnici pa bo petnajst volilnih znakov. Glavna kandidata za župansko mesto sta po mnenju vseh Riccardo Illy in Adalberto Donaggio kot izraza dveh glavnih koalicij, levo in desnosredinske, čeprav bosta morala oba paziti na Nacionalno zavezništvo, ki nastopa samostojno s svojim kandidatom Sergiom Dressijem in je trenutno najmočnejša politična sila na Tržaškem. Desnica torej ne nastopa enotno, saj obe njeni "duši" imata svojega županskega kandidata. Pa tudi na levi stvari niso čisto v redu. Stranke in gibanja, ki sestavljajo Oljko, so le zadnji trenutek uspele doseči sporazum za skupen nastop, vendar brez SKP, ki je od vsega začetka nasprotovala Illyjevi kandidaturi.

Kljub vsem zapletom v zvezi s sestavo kandidatnih list in oblikovanjem koalicij je bivši župan Illy verjetno v

prednosti. S svojega mesta je odstopil v pravem trenutku, ko je bila desna opozicija še razdeljena in je to še danes, saj ji ni uspelo se zediniti ob skupnem županskem protikandidatu. Illy verjetno računa tudi na zmerne desnosredinske glasove, ki bi lahko prišli iz dela volivcev Pola svoboščin, ki so, kljub političnemu in ideološkemu nasprotovanju, pozitivno ocenili njegovo dosedanje delo. Pri usmerjanju volivnega telesa bo hočešneče igral važno vlogo tržaški dnevniki Il Piccolo, ki je v dnevih po Illyjevem odstopu kar našteval vse tisto, kar je do zdaj naredila občinska uprava. Na straneh Piccola so se tudi pojavili celostranski oglasi občinske liste Z Illyjem za Trst.

Stranke in gibanja leve sredine so se v zadnjem trenutku zednile okoli simbola Oljke, pod katerim nastopa tudi SSK

Na listah Oljke in SKP je tudi več slovenskih kandidatov: Slovensko skupnost bosta tudi tokrat zastopala dosedanja občinska svetovalca Peter Močnik in Andrej Berdon (o tem pišemo posebej), Igor Dolenc in Nadja Debenjak predstavljata slovensko komponento Demokratične stranke leve, Ljudska stranka pa kandidira Walterja Godino. V SKP naj-

PREDSTAVITEV KANDIDATOV

SSK PONOVO KANDIDIRA MOČNIKA IN BERDONA

Slovenska skupnost bo na tržaških občinskih volitvah nastopila pod znakom Oljke skupaj z ostalimi političnimi silami leve sredine (Demokratično stranko leve, Ljudsko stranko in Zelenimi).

Peter Močnik

Andrej Berdon

Pod znakom Oljke se bosta za izvolitev v občinski svet ponovno potegovala Peter Močnik in Andrej Berdon, dosedanja občinska svetovalca, ki sta bila med drugim pred kratkim potrjena za pokrajinskega tajnika in podtajnika stranke. SSK bo z Oljko nastopila tudi na volitvah za obnovo rajonskih svetov, kjer so njeni kandidati tudi tokrat po večini dosedanja rajonski svetovalci. Tako na Vzhodnem Krasu kandidirata Zoran Sosič in Alberta Vremec, na Zahodnem Krasu Henrik Lisjak in Peter Starc, v rajonu Rojan-Greta-Barkovlje-Kolonja-Škorklja Aleksander Furlan, v rajonu Novo mesto-Nova mitnica-Sv. Vid-Staro mesto Katja Dolhar, v rajonu Sv. Jakob-Stara mitnica Boris Slama, v rajonu Sv. Ivan-Kjadin-Rocol Edi Krapež in v rajonu Škedenj-Čarbola-Valmaura-Sv. Sergij Sergij Petaros.

Kot so predstavniki SSK povedali na tiskovni konferenci na Veliko soboto na strankinem sedežu v Trstu, se SSK zavzema za nadaljevanje dosedanje občinske u-

prave bivšega župana Riccardo Illyja. Delovanje te uprave slovenska stranka ocenjuje kot pozitivno. Z Illyjevo upravo je po njihovem mnenju prišlo do izboljšanja ozračja v Trstu, kar se tiče odnosa do tukajšnje slovenske narodnostne skupnosti, pa tudi do slovenske in hrvaške države. Odprtost do sosedov in do različnih komponent tržaške stvarnosti je prisotna tudi v letošnjem volilnem programu županskega kandidata Illyja, ki je zaradi tega v primerjavi s programi ostalih županskih kandidatov precej izviren. SSK je do nekaterih odločitev Illyjeve uprave tudi kritična, zlasti kar zadeva vprašanje pravice do rabe

demo slovenske kandidate Igorja Cancianija, Tatjana Malalan, Sergija Lipovca in druge.

Slovenskih kandidatov oz. kandidatov, katerih imena in priimki bi kazali na njihovo slovensko pripadnost, pa ne najdemo samo na listah Oljke in SKP, pač pa so prisotni tudi na listah drugih strank: Severne lige (Martin Petelin, Danilo Slokar idr.), Združenih socialistov (Dario Tersar) in tudi strank, ki sodijo v desno območje krajevne politične mavrice. Kolikšna je njihova teža v gibanjih, za katere kandidirajo, je treba še videti (v nekaterih primerih je to že zelo jasno), vendar moramo tudi tokrat ugotoviti, da se razpršenost Slovencev na vedno več strank in stranic nadaljuje, kar šibi slovensko narodnostno skupnost kot subjekt. Ob tem bi se lahko vprašali, ali ni to morda znak postopnega razkrajanja slovenske manjšine. To pa bi zahtevalo globlje razmišljanje, ki bi se mu lahko posvetili kdaj prihodnjič.

slovenščine v odnosu z občinsko upravo. Paziti bo treba tudi na problematiko slovenskih šol v tržaški občini.

O tem so na tiskovni konferenci spregovorili deželni tajnik Martin Brecelj ter kandidata za občinski svet Močnik in Berdon. Kandidat in dosedanja rajonski svetovalec v okraju Rojan-Greta-Barkovlje Aleksander Furlan pa je podčrtal važnost, da SSK poskrbi, da so domačini prisotni v krajevnih izvoljenih telesih. Italijanski sodelavci in kolegi, je še dejal Furlan, naših specifičnih problemov namreč ne razumejo.

NAŠA BESEDA OB 375-LETNICI OPENSKE ŽUPNIJE

Vsako leto ob Veliki noči izide na Opčinah *Naša beseda*, publikacija, ki prinaša nekaj obračun življenja in delovanja v župniji v preteklem letu. Poleg tega je vsako leto objavljena tudi vrsta prispevkov na zgodovinsko, versko in krajevno aktualno tematiko. Publikacija izdaja župnijski pastoralni svet openske župnije sv. Jerneja.

Letošnja *Naša beseda* je grafično in oblikovno bogatejša, saj je izšla ob 375. obletnici openske župnije, ki jo Openci obhajajo letos. Ob praznovanju farnege zavetnika sv. Jerneja bodo konec avgusta tudi odprli župnijski dom, poimenovan po znanem openskem župniku in dekanu Andreju Zinku.

Na začetku je kratek prispevek izpod peresa pisatelja Alojza Rebule z naslovom *Proti letu 2000*, v katerem med drugim piše: "Kristjan pa bo na prevalu zasidil križ, znamenje, ki daje smisel ne samo celotni zgodovini človeštva, ampak tudi njegovi osebi, njegovemu delu in trpljenju." Objavljene so tudi čestitke prof. Rebule ob imenovanju za rednega člana papeške akademije umetnosti in književnosti. Dalje župnik Zvone Štrubelj piše o pripravah na jubilejno leto 2000, pa tudi o pripravah na praznovanje 375-letnice župnije. Objavljen je razpored programa slavlja velikonočne skrivnosti na Opčinah, pri Banih in na Ferlugih, Drago Štoka pa je prispeval nekaj misli ob 375-letnici župnije, pri tem pa poudarja, da je župnija ostala slovenska, pa smo odgovorni vsi, verniki in neverujoči, vsak s svojim delom, s čutom dolžnosti, predvsem do mladih." Glede sožitja med tu živječimi narodi pa Stanka Hrovatin piše, da bomo o njem dejansko govorili, "ko bomo Slovenci in Italijani, verni in neverujoči, v človeku najprej iskali človekost, ko bo vsak izmed nas

nju župnijskih knjig in o 100-letnici rojstva kiparja Franceta Goršeta. Silva Valenčič piše o delovanju biblične skupine, Ada Markon pa je prevedla odlomek iz dela libanonskega pesnika Kahlila Gibrana Jezus, sin človekov. Stanka Hrovatin je prispevala razmišljanje o tem, kaj lahko občuti neverujoči ob praznovanju 375-letnice župnije. Med drugim piše: "Če vrednotam, vrednih človeka, kot so mir, svoboda, miroljubno sožitje, solidarnost, dodamo še boj za naše pravice, nas razlike med nami morajo le vzpodbujati k še bolj zavestnemu sodelovanju... da bo župnija ostala slovenska, pa smo odgovorni vsi, verniki in neverujoči, vsak s svojim delom, s čutom dolžnosti, predvsem do mladih." Glede sožitja med tu živječimi narodi pa Stanka Hrovatin piše, da bomo o njem dejansko govorili, "ko bomo Slovenci in Italijani, verni in neverujoči, v človeku najprej iskali človekost, ko bo vsak izmed nas

odprt za nova spoznanja brez predsodkov in izključevanj, ko bomo drug drugega sprejeli kot sebi enakovrednega." Ivan Artač je prispeval zgodovinski članek o prihodu Napoleonovih vojakov na Opčine leta 1797, Pavel Vidau pa krajši članek o stoletnici počivališča med Bani in Opčinami. Tamara Operti je napisala krajše razmišljanje z naslovom *Srečanje*, Stanislava Sosič pa članek o delovanju osnovne šole France Bevk in Sklada Mitja Čuk v letu 1996. O delovanju openskega jurskega odbora se je Berta Vremec pogovarjala z Zoranom Sosičem, Pavel Vidau piše o človeku in naravi, v *Naši besedi* pa je tudi objavljen govor Kostance Filipovič na Prešernovi proslavi v Finžgarjevem domu 23. februarja letos. Vladimir Vremec piše o znani jami Bršljanovca pri Opčinah, ki so jo italijanski protislovenski krogi razglasili za zloglasno "fojbo". Tem prispevkom sledijo zapisi o delovanju raznih skupin oz. zborov, ki delujejo v okviru župnije. Avtorji so Marica Dolenc, Majda Danev, Breda in Lučka Susič, Mitja Petaros, Martin Rustja, Marija in Igor Košuta in Nadja Roncelli. Berta Vremec in Pavel Vidau sta podala statistične podatke župnije v letu 1996 ter banovsko kroniko. Na koncu je objavljen še seznam najstarejših župljanov.

Skratka, openski, banovski in ferlugovski župljani so za Veliko noč prejeli v roke res lepo in zanimivo publikacijo, ki sicer zgoščeno, a precej živo prikazuje življenje in delovanje župnije sv. Jerneja skozi leto dni. Zato imajo nedvomno zasluge vsi, ki so sodelovali pri sestavljanju in nastajanju letošnje številke *Naše besede*. Uredniški odbor namreč sestavljajo Zvone Štrubelj, Drago Štoka in Berta Vremec, publikacijo je oblikovala Jasna Merku, lektorirala je Marija Štekar Košuta, tipkanje in računalniško delo so opravili Dunja Fabjan, Mitja Petaros in Sara Babudri, letošnji številko pa so tiskali v tiskarni Graphart v Trstu.

IŽ

OBVESTILA

PD MAČKOLJE vabi v soboto, 5. aprila 1997, ob 20.30 v dvorano Srenjske hiše v Mačkoljah na večer z naslovom *Planinska pot gradov*, ki ga bo v sliki in besedi predstavil g. Branko Bratuš. Lepo vabljeni!

MESEČNA MAŠA za edinost bo v Marijinem domu v ul. Risorta 3 v Trstu v ponedeljek, 7. aprila, ob 17.30.

DRUŠTVO SLOVENSKEGA IZOBRAŽENCA vabi v ponedeljek, 7. aprila, ob 20.30 na svečano podelitev nagrade Vstajenje pesniku Stanku Jančiču. Večer bo v Peterlinovi dvorani v Donizettijevi ulici 3.

GLASBENA MATICA Trst - Koncertna sezona 96/97 - Stolnica sv. Justa - V torek, 8. aprila, ob 20.30: Komorni zbor Ave iz Ljubljane. Dirigent Andraž Hauptman.

V ŽUPNIJSKI dvorani v Nabrežini se nadaljuje 18. velikonočna razstava: razstavljenih je 300 pisanih pirhov. Razstava je odprta vsak dan od 16. do 19. ure, razen v sredah in četrtkih. Zaključek bo 13. aprila. Nadaljuje se tudi razstava slik križevga pota Franka Žerjale.

MARIJINA DRUŽBA Marije milostljive, Trst, ul. Risorta 3, vabi žene in dekleta na duhovno obnovo, ki bo v Marijinem domu od srede, 9., do

nedelje, 13. aprila. Obnovo bo vodil bo minorit pater Ernest Benko, nekdanji misionar v Zambiji. Začetek v sredo, 9. aprila, ob 17. uri. Četrtek, petek in soboto ob 8. uri sv. maša s premišljevanjem. Popoldne ob 17. uri pa govor in evharistični blagoslov. Nedelja, 13. aprila, ob 8. uri pri Novem sv. Antonu sv. maša z govorom. Popoldne ob 17. uri sklepno razmišljanje in evharistična pobožnost v Marijinem domu. Vabljeni vse žene in dekleta.

RAZSTAVA MAGAJNOVIH fotografij o Ricmanjih je v Baragovem domu (Ricmanje). Urnik: vsak delavnik od 9. do 12. ure.

DAROVİ

ZA CERKEV sv. Jožefa v Ricmanjih: družini Žuljan-Romano, Ricmanje, 100.000; dr. Jože Škerk, Trst, 50.000; Bernarda Kuret, Ricmanje, 25.000; obiskovalci Marijine hiše v Trstu 300.000.

ZA KAPELO p. Leopolda Mandića v Domju: Anamarija Zlobec, Stare Milje, 50.000.

ZA KARITAS v Ajdovščini: S.R., Trst, 200.000.

ZAMARIJIN dom pri Sv. Ivanu: S.Č. 100.000; v spomin na Valerijo Meula daruje družina Bizjak 30.000.

ŽUPNIJA SV. JERNEJA - OPČINE IN SLOVENSKA PROSVETA - TRST organizirata

DOBRODELNI KONCERT

ki bo 13. aprila 1997 ob 20. uri v openski cerkvi z nastopom priznanega tria *Barocco forte* iz Ljubljane. Nastopili bodo operna pevka Olga Gracelj, trobentar Stanko Arnold in orglar ter čembalist Maks Strmčnik. Toplo vabljeni!

OPČINE / DOBRODELNI KONCERT

NASTOP TRIA VRHUNSKIH UMETNIKOV IZ LJUBLJANE

V nedeljo, 13. aprila, bo v župnijski cerkvi sv. Jerneja ap. na Opčinah na dobrodelnem koncertu nastopil priznani trio *Barocco forte* iz Ljubljane.

Trio *Barocco forte* združuje vrhunske umetnike, ki so študirali v Ljubljani in se izpopolnjevali v priznanih ustanovah v tujini. Ansambel izvaja izbrana dela baročnih in zgodnjebaročnih mojstrov. Uspešno nastopa doma in na tujem.

Ansambel sestavljajo: sopranistka Olga Gracelj, operna pevka. Študirala je v Ljubljani in v Manchesteru. Koncertirala je na Danskem in Finskem. Debitirala je na opernem odru v Ljubljani leta 1979. Upodobila je vrsto izvrstnih opernih likov, uveljavila pa se je tudi kot koncertna pevka. Olga Gracelj je prejela številne visoke nagrade.

Trobentar Stanko Arnold. Diplomiral je v Ljubljani in se izpopolnjeval v Parizu. 22 let je bil solist v orkestru Slovenske filharmonije, od leta 1990 pa poučuje na visoki šoli za glasbo v Gradcu. Za svoje umetniške dosežke je prejel Župančičevo

in Prešernovo nagrado kot solist, obe nagradi pa je prejel tudi kot član Slovenskega kvinteta trobil. Stanko Arnold veliko nastopa kot solist po evropskih državah in na Japonskem.

Maks Strmčnik, skladatelj, orglar in čembalist. Diplomiral je iz kompozicije v Ljubljani, v Innsbrucku pa se je izpopolnjeval v interpretaciji baročne glasbe. Kot orglar in čembalist sodeluje z najuglednejšimi slovenskimi umetniki. Goji moderno orgelsko improvizacijo, ki jo poučuje na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Za svoje

skladateljsko delo je prejel nagrado Prešernovega sklada.

Trio *Barocco forte* bo nastopal v dobrodelne namene, saj bodo prostovoljni prispevki šli v sklad za od-

kup hiše, kjer bo župnijski dom Andreja Zinka, dom, v katerem se bomo lahko prepoznavali vsi, ki nam vrednote naših prednikov, vera, slovenstvo in prijateljstvo še kaj pomenijo.

Koncert, ki ga organizirata župnija sv. Jerneja in Slovenska prosveta iz Trsta, bo 13. aprila, na tretjo velikonočno nedeljo, ob 20. uri v openski cerkvi.

Poslušali bomo vrsto glasbenih del klasičnih skladateljev in orgelskih improvizacij, pa tudi nekaj velikonočnih skladb.

POPRAVEK

V poročilu o 27. reviji *Pesem mladih* v Kulturnem domu 16. marca (*Novi glas* št. 12 (60), 20. marca 1997) je prišlo do neljube napake. Pisali smo namreč, da je zaključno skupno pesem *Zemlja draga, košček domovine* napisal Saša Martelanc, uglasbil pa Klavdij Furlan. V resnici je

Saša Martelanc ne samo avtor besedila, ampak tudi melodije, ki jo je Klavdij Furlan priredil tudi za harmonikarsko spremljavo. Zaradi tega se iskreno opravičujemo bralcem, predvsem pa prijatelju Sašiju Martelancu, kateremu naj gredo tudi naša, čeprav zapoznela, velikonočna voščila. - UREDNIŠTVO

V ORGANIZACIJI ZCPZ

PRIMORSKA POJE PRI SV. IVANU V TRSTU

Zveza cerkvenih pevskih zborov in Marijin dom od Sv. Ivana v Trstu bosta v nedeljo, 6. aprila, priredila 16. letošnji koncert revije *Primorska poje*. Tudi na odru doma v ul. Brandesia bo nastopilo šest pevskih zborov, in sicer Moški cerkveni pevski zbor Zagorje na Pivki, Lovski pevski zbor Doberdob, Dornberški oktet, MPZ

Franc Zgonik iz Branika, župnijski MePZ Don Luxa od Bertokov in še Komorni mešani zbor iz Postojne, ki bo na tej reviji prejel tudi priznanje ob uspehu, ki ga je dosegel na 3. tekmovanju radijskih posnetkov ob lanskim reviji *Primorska poje*. Nedeljski koncert pri Sv. Ivanu v Trstu se bo začel ob 17. uri.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

Ul. sv. Frančiška 20
Tel. 635954 - 635969

VABI VSE LJUBITELJE KNJIGE IN UMETNOSTI S KNJIŽNIMI NOVOSTMI, GRAFIKAMI IN UMETNIŠKIMI IZDELKI

V SPOMIN NA BOGOMIRA ŠPACAPANA

V veselje Velike noči je kanila grenka kaplja ob novici, da je zjutraj med vstajenjsko procesijo v Brestovici Kristus nenadoma poklical k sebi Mirka (Bogomira) Špacapana.

Pokojni Mirko je bil med nami na Goriškem zelo poznana osebnost kot organist in pevovodja. Doma je bil iz Mirna, kjer se je rodil 16. januarja 1922. V družini so bili trije otroci, najstarejši Bernard je postal duhovnik, sestra Nežica je gospodinjila bratu Bernardu do njegove smrti; umrla je lani. Najmlajši, Mirko, si je ustvaril družino. Poročen z Angelco, sestro pok. Janeza Hladnika, je imel tri sinove; eden, Peter, je umrl v prometni nesreči tik pred maturo, ostala dva, Mirko (mlajši) in Bernard sta uveljavljena zdravnika.

Oče Albin je bil delavec in zadnji župan v Mirnu do Mussolinijeve reforme. Časi odrasčanja niso bili mehki zaradi gospodarske krize v tridesetih letih. Kljub temu sta Bernard in za njim Mirko odšla v goriško malo semenišče. Bernard je postal duhovnik, Mirko pa je moral po 4. razredu gimnazije šolo zapustiti zaradi zdravja. Postal je uradnik v Trzinu. Kot vojak je služil v italijanski vojski na Siciliji in na Južnem Tirolskem. Po razpadu Italije 8.9. 1943 se je vrnil k bratu župniku v Brestovico. V trenutkih težkih odločitev se je pridružil demokratičnim silam odpora proti okupatorju in z njimi delil usodo vse do konca druge svetovne vojne. Ko so 15.9.1947 priključili Celno B Jugoslaviji, se je brat Bernard preselil v Jamlje. Takrat je iz te kraške vasi odšla več kot polovica prebivalcev. Vendar je Mirko ostal vse življenje vezan na to kraško vasico, v kateri je tudi umrl.

Zaročenka Angelca je takrat odšla v Argentino, za njo je odšel tudi Mirko ter se tam z njo poročil. V Buenos Airesu se je kot aktiven glasbenik in velik ljubitelj slovenske pesmi takoj vključil v vodstvo tamkajšnjih cerkvenih pevskih zborov. Toda želel si je domov. Tako se je l. 1963 vrnil na Goriško in se ustavil pri bratu Bernardu, takrat župniku v Podgori. Odveč je pripominjati, da se je na Goriškem takoj aktivno vključil v življenje demokratičnih Slovencev.

L. 1962 so odprli Katoliški dom in potrebovali so hišnika. Božja Previdnost je nag-

Mirko Špacapan ob orglah in med pevci v cerkvi v Štandrežu

nila Špacapanove, da so se priglasili in potem skrbeli za Katoliški dom celih 20 let. Bila je to Previdnost tudi za slovenske skavte, kajti vsi trije Mirkovi sinovi so skupaj z Nikom Klanjščkom in drugimi pomagali postaviti temelje slovenske skavtske organizacije v Gorici. Po vrnitvi v Gorico se je pokojni Mirko zaposlil kot linotipist najprej v Vidmu in nato v tiskarni Budin do upokojitve.

Poleg poklicnega dela se je pok. Mirko vedno posvečal tudi pevskim zborom. Začel je v Brestovici, nadaljeval v Buenos Airesu in nato na Goriškem. Vodil je zbor v Podgori, bil med ustanovitelji moškega zbora Mirko Filej, vodil zbor v Štandrežu, rad je igral v cerkvi sv. Ivana in pri večerni maši pri kapucinih. Nazadnje pa se je znoval oklenil Brestovice, tam vodil vsako nedeljo zbor in cerkveno petje. To se je zgodilo tudi na to Veliko noč.

Na Brestovico so Mirka Špacapana vezali mladostni spomini, saj je tu deloval njegov brat-duhovnik, sam pa je vodil zbor. Življenjska usoda je hotela, da je umrl prav v Brestovici. Na kraško zemljo in na Slovenijo ga je vezalo več kot le domotožje, saj si je sicer težko predstavljati, da bi kljub rahlemu zdravju vstajal pri 75 letih pred peto uro zjutraj, da bi bil ob šestih že pri vstajenjski sveti maši. Ko smo že pri tem, naj povevmo vsaj še to, da se je prav v Brestovici rodil zamelek slovenskih zanesenjakov, ki so pred več kot tridesetimi leti ustanovili priljubljeni moški pevski zbor Fantje izpod Grmade, ki ga poznamo v znamenju, priljubljen pa je tudi v Sloveniji.

Mirko Špacapan je bil glasbenik in kulturni delavec, javni človek, ki se ni bal sprejemati pomembnih odgovornosti, ko je šlo za dobro slovenske manjšine v Italiji. V blagor naših ljudi se je posvetil tudi poštenu politiki v vrstah SSK in bil izvoljen za prvega deželnega predsednika l. 1975; bil je član pokrajinskega tajništva in večkrat kandidat na volitvah.

Bog je dal pok. Mirku veliko darov, ki jih je skrbno gojil posebno kot zborovodja in organizator. Med nami žal ni doživel kakega posebnega priznanja in časti; vesel pa je bil, da je lahko še zadnjo nedeljo pel in igral med maso in procesijo. Lahko bi rekli, da je umrl pri dejavnosti, ki jo je najraje opravljal, pri petju in orgljanju. Samo dan pred smrtjo, v soboto zvečer, je orglal za vernike slovenske duhovnije v Gorici v kapeli sv. Karla v mestu (ker je cerkev sv. Ivana zaradi obnovitvenih del trenutno zaprta). Po obredu je prisotni kopici pevcev s svojo krepko roko voščil ob praznikih; predvsem mladim je srčno in nasmevano priporočil, naj še hodijo pet k slovenski maši.

Ženi Angelci, sinovoma Bernardu in Mirku ter vsemu sorodstvu naše iskreno sožalje, pokojnemu večni mir in pokoj na mirenem pokopališču v družinski grobnici.

ŽALNA SEJA

V torek, 1. aprila, je bila zvečer v mali dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž žalna seja za Mirkom Špacapanom. Pokojnega kulturnega in javnega delavca so se spomnili dr. Damjan Paulin, predsednik ZSKP, dr. Drago Štoka za SSK in prof. Lojzka Bratuž, predsednica ZCPZ v

Gorici. Vsi govorniki so podčrtali podobo pokojnega Mirka Špacapana, njegovo delo in zavzetost na raznih področjih njegove dejavnosti. Ob koncu je moški zbor Mirko Filej v spomin pokojniku zapel pesem *Večerni ave* Antona Foersterja. Žalne seje so se poleg svojcev udeležili številni predstavniki našega kulturnega in političnega življenja z Goriškega in Tržaškega.

SOŽALJA

Ob smrti Mirka Špacapana, ki je veliko prispeval k bogatitvi naše narodnostne skupnosti, izrekamo iskreno sožalje ženi Angelci, sinovoma Bernardu in Mirku kakor tudi vsem svojcem. Svet slovenskih organizacij

Slovenska skupnost se klanja spomenu pokojnega Bogomira Špacapana, svojega prvega predsednika in ustanovnega člana. Ženi Angelci, sinovoma Bernardu in Mirku ter ostalim žalujočim svojcem izreka iskreno sožalje.

Ob nenadni izgubi svojega dolgoletnega pevovodje in organista Mirka Špacapana izrekata **cerkveni pevski zbor in župnija Štandrež** žalujoči ženi, sinovoma ter ostalim sorodnikom iskreno krščansko sožalje.

Ob smrti dragega moža in očeta Mirka Špacapana izreka **moški pevski zbor Mirko Filej** občuteno sožalje ženi in sinovoma.

Ob nenadni smrti Mirka Špacapana izreka globoko občuteno sožalje gospe Angelci in sinovoma dr. Bernardu in dr. Mirku ter ostalim sorodnikom **MoPZ Fantje izpod Grmade**.

Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica se s hvaležnostjo spominja svojega prvega predsednika Bogomira Špacapana, neutrudnega pevovodje in organista, ki se je desetletja z ljubeznijo posvečal cerkvenemu petju na Goriškem. Iskreno sožalje ženi, sinovoma in ostalim sorodnikom.

Prosvetno društvo Štandrež in mešani zbor izražata globoko sožalje družini ob smrti Bogomira Špacapana, večletnega zborovodje v Štandrežu.

V hvaležnem spomenu bomo ohranili Bogomira Špacapana, odbornika, zborovodjo in vsestranskega kulturnega delavca. Družini izrekamo najiskrenejše sožalje. **Zveza slovenske katoliške prosvete**

Odbor SZ Olympia izreka občuteno sožalje ob nenadni izgubi Mirka Špacapana sinovoma in ženi Angelci.

SSK PRED POKRAJINSKIMI VOLITVAMI

POKRAJINSKI TAJNIK SSK O BLIŽNJIH VOLITVAH

JURIJ PALJK

Pred pokrajinskimi volitvami smo v naše uredništvo povabili mladega tajnika stranke Slovenska skupnost za goriško pokrajino in vzornega, poznanega briškega vinogradnika Aleša Figlja, da bi nam povedal, kako se SSK pripravlja na pomembne odločitve volivcev.

Kako se Vaša stranka pripravlja na volitve, ki bodo 27. aprila?

Figelj zavzdihne: "Priprave so bile precej zapletene, ker do zadnjega trenutka nismo vedeli, če bomo nastopili pod skupnim znakom Oljke ali pa se bomo predstavili sami, morda tudi v povezavi s kakšno od italijanskih strank. Prevladala pa sta razum in mnenje, da je za vse demokrate najboljšje, če nastopimo skupaj pod okriljem Oljke in tudi zmagamo. Pogajanja so trajala več kot mesec dni in so bila ugodno rešena šele zadnji teden. Hvala Bogu, da se je tako izšlo. Seveda je pred nami zahtevna volilna kampanja, ki zahteva precej časa in naporov, trdega dela. Naša stranka namreč nima niti enega poklicnega politika, človeka, ki bi se ukvarjal samo s politiko; zato moramo seveda delati veliko več. Usklajevati moramo zasebno delo s političnim. Včasih je to naporno. Opažam pa, da je včasih pri ostalih strankah preveč besedičenja, premalo so konkretni in se prav zato izgubljajo čas. Posebno pogajanja so bila dolga in včasih prav mučna. Veliko časa bi lahko prihranili. Mnenja so pač lahko različna in takrat, ko se zbere veliko strank, si prisiljen vse poslušati in mnenja usklajevati. To je res demokracija, a bi vseeno lahko prihranili veliko časa, če bi bili vsi takoj pripravljeni poiskati konkretne rešitve za konkretne predloge."

Koga ste Vi predlagali za kandidata in kje bo kandidiral?

Slovenska skupnost sodeluje v koaliciji Oljke in naš zastopnik David Grinovero bo pod tem znakom kandidiral v okrožju Zagaj-Doberdob-Sodvodnje. To je okraj, v katerem je precej možnosti, da bo tudi izvoljen, saj na tem področju živijo naši ljudje. Od slovenskih komponent pri drugih strankah, ki kandidirajo pod okriljem Oljke, so samo Fiolleljev Zeleni predstavili slovenskega kandidata, in to je prof. Livio Semolič. Seveda moram omeniti še žalostno novico, da bo kot protikandidat našega Davida Grinovera na listi desničarske stranke Nacionalno zavezništvo nastopil prof. Alessio Lojk, človek, ki poučuje na slovenskih šolah; njegovo početje je z našega zornega kota že prava tragedija. Vem, da je bilo o njem že veliko izrečenega, toda ob tej priložnosti naj zadnjič povem, da je tako početje slovenskega človeka ne samo

FOTO BUMBACA

nerazumljivo, ampak za nas tudi poniževalno. Vse razumem, a tega, da se slovenski intelektualci iz ugledne slovenske družine predstavi na listi politične stranke ljudi, ki so nas hoteli iztebiti in delujejo na vseh ravneh proti nam, tega ne morem sprejeti. Najbrž se ta človek niti ne zaveda, da sodeluje z ljudmi, ki so nas hoteli uničiti in nam na vsakem koraku oporekajo osnovne človeške pravice. Ko gre za obstoj slovenskega naroda v Italiji, bi noben Slovec ne smel delovati proti samohranitvenemu nagonu vseh nas, Slovencev. Zato ponavljam, da gre pri Lojku, ki se baje danes piše že Locchi, za tragedijo in ne samo za žalostno zgodbo.

Naš kandidat je David Grinovero in mislim, da moram tudi povedati, naj ljudje poleg njega volijo tudi vse kandidate Oljke, kajti le s to koalicijo bo imela goriška pokrajina gotovo prihodnost.

Ali pripravljate srečanja z Davidom Grinoverom, da bi ga volivci bolje spoznali?

Vsekakor bomo skušali narediti dobro volilno kampanjo. Imeli bomo srečanja s kandidati na pokrajinski ravni in tudi z Davidom; seveda bomo to počeli nekje od 10. aprila naprej. Sedaj namreč prevajamo program Oljke, imamo vrsto tehničnih opravil.

Za kaj se sedaj SSK najbolj zavzema?

Naš leit motiv je že postalo to, da vztrajamo na volitvah za Narodni svet Slovencev v Italiji. Od tega kot stranka ne bomo odstopili, ker se zavedamo velike pomembnosti Narodnega sveta, ki bi dostojno in plemenito predstavljal vse Slovence tako pred matično domovino kot pred italijansko državo, katere državljani smo. Demokratično izvoljeno predstavništvo Slovencev bi bilo tudi najlepši dokaz, da se vsi Slovenci v Furlaniji-Juljski krajini zavemo za svoj obstoj in za zdravo življenje naše manjšine.

† Sporočamo žalostno novico, da je na Veliko noč umrl naš dragi mož, oče in stari oče

MIRKO ŠPACAPAN

v 75. letu starosti. Priporočamo ga v molitev.

Žena Angelca,
sinova Mirko in Bernard
in ostalo sorodstvo

†

Ob nenadni izgubi
dragega očeta

BOGOMIRA ŠPACAPANA

sočustvujemo z dirigentom dr. Mirkom Špacapanom in ostalimi sorodniki.

Mešani pevski zbor Podgora, Moška pevska
skupina Akord in Prosvetno društvo Podgora

ŠTANDREŽ, 6. APRILA, OB 17. URI

CERKVENE PESMI LOJZETA BRATUŽA

Združenje cerkvenih pevskih zborov - Gorica je od leta 1988 priredilo vrsto koncertov nabožne glasbe. Poleg vsakoletnega božičnega koncerta v goriški stolnici organizira vsako leto še koncert cerkvenih pesmi, večidel v župnijski cerkvi v Štandrežu in v pomladanskem času. Na vrsti so že bile Marijine pesmi (1988, 1989, 1990), velikonočne pesmi (1991), postne pesmi (1996) in izbor cerkvenih pesmi (1993, 1995). Pri teh pevskih prireditvah so sodelovali domači cerkveni zbori. L. 1989 je bil gost Združenja Consortium musicum iz Ljubljane, l. 1994 zbor J. Galus iz Trsta, 1996 pa ljubljanski madrigalisti. L. 1992, ob 40-letnici smrti Vinka Vodo-

pivca, je Združenje posvetilo revijo njegovim cerkvenim pesmim, letos pa pripravlja nastop treh domačih zborov s cerkvenimi pesmimi Lojzeta Bratuža ob 60-letnici njegove smrti.

Na belo nedeljo, 6. aprila 1997, bodo v štandreški župnijski cerkvi peli cerkveni zbori iz Štandreža, Rupe-Peči in Podgore. Prva dva bosta predstavila po tri skladbe, tretji šest skladb. Na sporedu so pesmi cerkvenega leta, od adventne in božične do postnih in velikonočnih, dve mašni ter po ena obhajilna, evharistična in Marijina. Spored podaja prerez celotnega Bratuževega ustvarjanja na področju cerkvene glasbe.

SOBOTA, 5. APRILA: RAZSTAVA IN KONCERT

Šesti koncert letošnje sezone SCGV E. Komel je povezal glasbenike, ki delujejo med Koprom, Trstom in Gorico. Z godalnim kvartetom Glasbena matica, ki ga sestavljajo Violinista Žarko Hrvatič in Štefan Job, violinist Božo Petrač in čelist Peter Filipčič, bosta na koncertu sodelovala še klarinetist Robert Stanič z glasbenega centra v Kopru in pianist Sijavuš Gadžijev, docent eksperimentalnega razreda klavirja na SCGV. Sestane s komorno glasbo Prokofjeva, Šostakoviča in Schumanna bo v soboto, 5. aprila, ob 20.30 v veliki dvorani Kulturnega centra L. Bratuž.

Pred koncertom, in sicer ob 19. uri, pa si bomo lahko v istih prostorih ogledali razstavo GoArt online, ki jo v sodelovanju z različnimi ustanovami predstavlja goriško Kulturno društvo Graphiti. Razstava predstavlja novo zamisel o sodobni umetnosti z uporabo računalniške tehnologije. Razstavljali bodo: Bona Baraldi, Patrizia Devidè, Nicoletta Leghissa, Zora Koren Škerk, Mauro Andrea Mauri, Franco Milani, Paul David Redfern, Fabio Smotlak. Vsi vabljeni na bogat umetniški sobotni večer!

SKAVTSKA POSTNA AKCIJA

Letos smo se izvidniki in vodnice SGS odločili, da bo vsak vod izdelal ročne izdelke in jih prodal staršem, prijateljem itd. Namen vsega pa je bil pomagati pri stroških za popravitev cerkve sv. Ivana. Vsak vod je nekaj izdelal (npr. zaplestnice, dišave, pom-pome, izdelke iz plutovinastih zamaškov in papirja...). Izdelani predmeti so šli dobro v prodajo.

Na veliki petek smo se vsi izvidniki in vodnice zbrali pri mladinskem križevem potu v Zavodu sv. Družine, kjer smo denar izročili župniku Zbogarju. Tak način priprave na Veliko noč bo vsem ostal v najlepšem spominu. - VESELI GAMS

ŠTANDREŠKI IGRALCI V DESKLAH

Po uspešni premieri komedije Sreča na kredit na domačem odru so se štandreški igralci odzvali vabilu društva iz Deskel in v soboto, 22. marca, nastopili v tamkajšnji dvorani. Veseloigro je številno občinstvo spremljalo z očitnim zadovoljstvom in organizatorji so skupino že povabili za naslednje predstave.

Člani dramskega odseka PD Štandrež bodo komedijo Sreča na kredit uprizorili v soboto, 5. aprila, v Grgarju.

RAZSTAVA KAMEN

NAŠ KAMEN!

Razstava v Kulturnem centru Lojze Bratuž
se je končala 2. aprila.

"... Če kamen trdi je, / je še trša dlan..."

Zvočno učinkovita verza iz Gradnikove poezije Komen predstavljata odlično ponazoritev vsebine razstave Kamen, ki je iz Nabrežine priromala v goriški Kulturni center L. Bratuž. Razstavo kamnitih izdelkov je pripravilo Slovensko kulturno društvo Igo Gruden iz Nabrežine, že 30 let dejavno med našimi ljudmi, in jo petič postavilo lani decembra v nabrežinski župnijski dvorani. Že tedaj je izčrpna predstavitev izdelkov, ki jih je iz kraškega kamna izvela spretna roka kraških umetnikov in obrtnikov, doživela izreden obisk. Spomnimo, da so nabrežinski kamen verjetno prvi pridobivali in obdelovali že Rimljani.

Za goriško priložnost so nabrežinski prijatelji v sodelovanju z upravitelji goriškega Kulturnega centra Bratuž izbrali tiste izdelke, ki kažejo na različne načine obdelovanja kamna. Ko se človek postavi pred še neobdelan kamen in je na tem, da stopi vanj z orodjem, že pozna v sebi namen in končno podobo svojega dela: pod njegovimi rokami se bo tako rodilo umetniško delo, ki odgovarja človekovi želji po lepem, ali pa izvrstno izoblikovan predmet, katerega oblika je podrejena njegovi uporabnosti. Misli o tem, kaj nam kraški kamen pomeni, so obvezne. Od odprtja razstave je v imenu društva Gruden in umetnikov o kraškem kamnu spregovorila ga. Maja Lapornik (na sliki).

To je lep kamen, kamen vseh nas, ki je bil v naših krajih pred nami in v svojem trdem jedru morda hrani zgodbe tistih, ki so ga teptali. Ljubezen do kamna je globoko zasidra-

FOTO BUMBACA

na v nas samih. Številni rodovi slovenskih kamnosekov so znali segati po njem, kraška arhitektura je sad njihovega dela. Razstava nam je glasno povedala, da so se danes mladi umetniki zavezali kamnu, mnogi tudi poklicno. Ta nas veže na preteklost in na prihodnost - zato spada med naše najbolj dragocene simbole.

Za konec še sugestija: kraški izdelki so imeli v Gorici bivališče v domu - katerega podobno si je zamislil arh. David Faganel -, ki mu je kraški kamen nenadomestljiva prvina; pred njimi so tu domovale dobro znane Spacalove grafike in slike. Ne moremo si ne pri- znati, da v njih kraški kamen bije kot večno srce. IDE

TISOČ SLOVENCEV - TISOČ DAROV

ZA KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ

V spomin na pok. Mirka Špacapana daruje tiskarna Budin 200.000 lir.

Svoj prispevek lahko nakažete na uredništvu Novega glasa ali na tekoči račun št. 31276 na Kmečki banki.

OBVESTILA

DRUŠTVO MIRKO Filej - O- der 90 prirejata tečaj diktacije in mimike, ki ga bo vodil novogoriški igralec in režiser Janez Starina. Predvidenih je 15 večerov, ki bodo enkrat tedensko ob 20.30 v prostorih Kulturnega centra L. Bratuž. Za vpisovanje in informacije telefonirajte v jutranjih urah na številko 531445.

V GALERIJ Kulturnega doma bo v četrtek, 3. aprila, ob 18.30 otvoritev razstave fotografa Viljema Cigoja iz Nove Gorice. Razstava bo odprta do 13.4. od 9. do 13. ure in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med prireditvami.

KULTURNO DRUŠTVO Sabotin organizira v soboto, 5. aprila, ob 20.30 v prostorih bivše šole v Štmavru predavanje z diapozitivi na temo *Druga beneška vojna na Goriškem (1615-17)*. Predavatelj: Alessio Stasi.

ACM GORICA vabi k maši za edinstvo v ponedeljek, 7. aprila, ob 16.30, v Zavodu sv. Družine.

SSG - KULTURNI dom. V ponedeljek, 7. aprila (red A), in torek, 8. aprila (red B), s pričetkom ob 20.30 bo v Kulturnem domu gledališka predstava *Staromodna komedija* v priredbi SSG. Avtor je Aleksej Arbuzov, režiser pa Marko Sosič. V igri nastopata znana slovenska gledališka in filmska igralca Lidija Kozlovič in Polde Bibič. Za informacije: urad Kulturnega doma, tel. 33288.

INŠTITUT ZA družbeno in versko zgodovino-Gorica. V sredo, 9. aprila 1997, bo ob 18. uri v sejni dvorani Držav-

ne knjižnice v ul. Mameli 12, 2. nadst. prof. France M. Dolinar z Univerze v Ljubljani predstavil lik ljubljanskega škofa Gregorija Rožmana v razmerah med katoliško Cerkvijo in narodnoosvobodilnim bojem med 2. sv. vojno na Slovenskem. Naslov predavanja: *Rožmanov proces: Cerkev in družba v Sloveniji v letih 1941-45*.

DAROV

ZA CERKEV v Dolu: v spomin na Nežico Spacapan ob obletnici smrti svojci 200.000 lir.

V SPOMIN na svoje drage Marija Legiša iz Mavhinj po 50.000 lir za Novi glas in za Sveto goro.

ZA CERKEV v Gabrjah: Tamara in Marko 200.000; M. Markežič 300.000; Kristina Devetak 20.000; Ljudmila Špacapan Florenin 30.000 lir.

ZA CERKEV na Peči: N.N. 50.000; N.N. 5.000 lir.

ZA CVETJE v cerkvi na Vrhu: Berta Devetak 11.000 lir.

ZA CERKEV v Rupci: N.N. 5.000 lir.

ZA MISIJON p. Kosa: N.N. in N.N. z Opčin 50.000; Jušta Planinšek z druž. 50.000; Ivanka Tomasig iz Rupe 50.000; N.N. 10.000 lir.

V DOBRE namene: v spomin na pok. Mirka Špacapana Marija Marchi 50.000 lir.

ZA SLOV. misijonarje: N.N. 300.000; v spomin na g. Mirka Rijavca Darko in Zinka 100.000 lir.

ZA IVANA Štando prijatelji iz Tržiča v spomin na pok. Marijo Utili 300.000 lir.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA

CERKVENE PESMI LOJZETA BRATUŽA

Izvajajo cerkveni zbori iz Štandreža, Rupe-Peči in Podgore. Nagovor: Anka Černic.

Župnijska cerkev v Štandrežu, nedelja, 6. aprila 1997, ob 17. uri

SLOVENSKO ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO TRST - GORICA

Vabimo Vas

na predstavitev knjige dr. Janka Kostnapfla
SLOVENSKI PSIHIATRI

Uvodna in spremna beseda dr. Bernard Špacapan in dr. Anton Prijatelj

Katoliška knjigarna, Travniki 25, petek, 4. aprila 1997, ob 18. uri.

SKD HRAST - DOBERDOB

vabi na tradicionalni

PRAZNIK POMLADI

SOBOTA, 5. APRILA

ob 21. uri tekmovanje v briškoli,
zvečer ples z ansamblom Juke Box.

NEDELJA, 6. APRILA

ob 14. podelitev startnih števil;
ob 14.30 start tekme III. Pokal pomladi - kross tekma z gorskimi kolesi, odprta vsem amaterjem;
ob 18. uri nagrajevanje najboljših kolesarjev III. Pokala pomladi,
zvečer ples z ansamblom Zamejski kvintet.

Večji del programa bo potekal v velikem šotoru. Vstop prost

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ, KULTURNO DRUŠTVO GRAPHITI, SCGV E. KOMEL, ODBORNIŠTVO ZA KULTURO OBČINE GREVE IN CHIANTI - FIRENCE

vabimo Vas na odprtje razstave

GOART ONLINE

Kulturni center Lojze Bratuž, Drevored 20. septembra 85 - Gorica, sobota, 5. aprila 1997, ob 19. uri.

ZVEZA PRIMORSKIH GLASBENIH ŠOL IN SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO E. KOMEL - GORICA

vabita na

SREČANJE GLASBENIH ŠOL PRIMORSKE

klavir, oboa, fagot, trobila, harmonika

komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž, v torek, 8. aprila 1997, ob 17. uri

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

sklicuje

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

Mala dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž - Gorica, v četrtek, 10. aprila 1997, ob 20.30 uri.

MORETTON V NADIŠKIH DOLINAH

ERIKA JAZBAR

Pred dvema tednoma je bil na obisku v Nadiških dolinah deželni odbornik za industrijo Gianfranco Moretton. Srečal se je z župani tamkajšnjih občin oz. s predstavniki Gorske skupnosti, ki so mu predstavili glavne probleme (in teh res ni malo), ki pestijo Nadiške doline. Na srečanju z deželnim odbornikom so se politični predstavniki beneških krajev pogovorili o morebitnih ukrepih za rešitev raznih splošnih vprašanj, ki so značilna za gorate predele, danes še posebno pereča, kajti slabo vreme, ki je obiskalo tudi naše kraje, je povzročilo v Nadiških dolinah nemalo nevšečnosti in škode.

Posebno pozornost pa so na srečanju namenili podjetju Veplas iz Špetra oz. obratu iz Povoletta, ki sodita v podjetje

Serplast. Pred kratkim je prišla v javnost novica o njegovem stečaju. Nemalo kritik je bilo izrečenih na ta račun deželne politike zaradi premajhne pozornosti, ki jo je namenil hudemu problemu; stečaj bi pomenil izgubo delovnega mesta za marsikatero družino v Nadiških dolinah, vendar je Moretton zagotovil, da se na deželi išče najprimernejša rešitev, da bi se omenjena delovna mesta rešila. Že večkrat smo poudarili, kaj predstavlja za te kraje podjetje, kakršno je Veplas. Če si že tako pogosto odgovorni politiki polnijo usta z besedami o "revitalizaciji goratih predelov" (kar pomeni posledično ohranitev kulturne specifičnosti teh krajev), bi morali biti na take ali podobne probleme še kako pozorni in predvsem konkretno operativni.

UPRAVNE VOLITVE V DREKI

29. marca se je izteklo rok za predložitev list kandidatov, ki se bodo potegovali za mesto župana v marsikateri italijanski občini. V Nadiških dolinah bodo 27. aprila volili le v Dreki, ki je najmanjša občina (217 prebivalcev). Za župansko mesto se potegujeta dosedanji dreški župan Mario Zuffeferi, ki je na tem mestu od leta 1988 in je izraz ljudske stranke, in napredni oz. levičarski kandidat Maurizio Namor, ki je bil župan v Dreki od l. 1983 do 1988. Volilna kampanja bo potekala strogo na terenu, saj tako maloštevilni volivci omogočajo političnemu predstavniku, da pride z njimi v neposreden stik.

VEČER Z LIKOVNO UMETNOSTJO IN POEZIJO

V soboto, 5. aprila, se obe-tata v Špetru oz. Hlodiču zani-miva umetniška večera. Na pobudo Beneške galerije in kulturnega društva Ivan Trinko bodo najprej v omenjeni gale-riji ob 19. uri odprli razstavo slikarja Petra Jurna iz Tolmina. Umetnik je med Benečani do-bro poznan, saj je lani in pred-lanskim zmagal na natečaju Društva beneških umetnikov *Podobe iz Nadiških dolin*. Po razstavi pa se bodo sodelujoči ob 20.30 udeležili srečanja s pesniki, uredniki in pisatelji

zbirke *Beletrine* v gostilni *Alla posta* v Hlodiču. Nekateri o-mnenjenih umetnikov besede so sicer poznani tudi v Bene-čiji, saj so sodelovali pri obli-kovanju večerov s poezijo *Glasovi iz čakalnice* na lanske-letni *Postaji Topolove*. Večer bo potekal v sproščenem vz-dušju ob dobri beneški kuhinji, saj je nazadnje njegov na-men predvsem v medseboj-nem spoznavanju. - EJ

Kot deveti zvezek nem-škimi bralcem namenjene zbirke priročnikov o avstrijskih narodnih skupinah sta Center avstrijskih narodnosti na Dunaju in graško Kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko izdala koristno infor-mativno publikacijo. Pod na-slovom "Steirische Slowenen" (Štajerski Slovenci) so v bro-šuri natisnjeni sestavki o zgo-dovini slovenskega prebival-stva v tej avstrijski zvezni de-želi. Predstavljeno je s Sloven-cji še delno naseljeno ozemlje z navedbo približnega števila Slovencev, opisana sta stanje šolstva in javnih občil ter cer-kvena politika do Slovencev. Sestavljenci priročnika niso pozabili na gospodarstvo in kulturo na jezikovno mešanih področjih. Opisano je delo za dvojezičnost ter interkultur-

NOVA PUBLIKACIJA: "STEIRISCHE SLOWENEN"

LEV DETELA

nost in prizadevanje za spo-znavanje jezika sosedov, kar je v skladu s priporočili in na-čeli sveta Evrope.

Na obmejnih šolah se že uveljavlja učenje slovenščine, saj je precej staršev prijavilo svoje otroke k slovenskemu pouku. Posebno poglavje je posvečeno slovenski koloniji v Gradcu, njeni zgodovini in sedanji možnostim. Seveda ni zamolčana tudi usoda nek-daj močne nemške manjšine v sedanji Sloveniji.

Aprila 1996 je Kulturno društvo člen 7 za avstrijsko Štajersko odprlo pisarno v Gradcu, v vasi Pótrna-Laafeld

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ DR. ANTONA JELENA

MILENA MERLAK
- DETELA

Slovenski odvetnik na Du-naju dr. Anton Jelen, po rodu Korošec iz Gornjih Libu v Po-djuni, se je rodil 5. decembra 1916 v zavedni kmečki družini kot šesti sin. Dne 14. febru-erja letos so njegovi dobri pri-jatelji in stari znanci v kavarni Metternich v 5. dunajskem o-kraju praznovali njegovo osemdesetletnico v okviru nje-mu posvečenega 118. izred-nega Dunajskega krožka, ki ga je štirinajst let vodil dunajski Slovenec dr. Feliks J. Bister, po rodu ravno tako Korošec. Ta je jubilanu dr. Antonu Jelenu, ki je tudi častni predsednik Dunajskega krožka, posvetil besede prijazne pozornosti in mu čestital v imenu vseh nav-zočitih in tistih, ki bi bili tudi radi prisotni, a iz upravičenih razlogov niso mogli priti. O-menil je med drugim svoje osebne stike in izkušnje z dr. Antonom Jelenom pri znani Knafljevi ustanovi na Dunaju v času urejanja le-te in dejal, da za slovenstvo in njegove ustanove na Dunaju nevsiljivo angažirani dr. Anton Jelen svojih uslug ni niti poudarjal niti zaračunal. Tudi pri nastajanju in oblikovanju slovenskega študentskega doma in osred-nega Slovenskega kulturnega

središča "Korotan" v Albert-gasse 48 (8. dunajski okraj), je advokat dr. Anton Jelen rad pomagal, če so ga potrebovali, pa naj je bil to zaslužni pobud-nik "Korotana" klaretinski pa-ter Ivan Tomažič ali kateri drug sodelavec.

Za pozdravnimi čestitkami in besedami priznanja dr. Fe-liksa J. Bistra je spregovoril ju-bilant sam. Najprej se je za-hvalil za izkazano pozornost ob njegovi osemdesetletnici, kakor tudi za jubilejno čestit-ko s podpismi vseh navzočih. Izrazil je svoje veselje ob po-darjeni knjigi iz peresa slo-venskega zgodovinarja univ. prof. Janka Prunka "Slovenija - pregled njene zgodovine" - "Slowenien - ein Abriss seiner Geschichte", ki sta jo v nem-ščino prevedla Feliks in Marija Bister ter je izšla lani pri za-ložbi Grad v Ljubljani. Nato se je zahvalil svoji ženi, ki mu je vsa leta skupnega zakon-skega življenja stala zvesto ob strani, rodila edinega sina in požrtvovalno skrbela zanj tudi v času njegovega lanskeletne-ga večmesečnega težkega obolenja na srcu. Rekel je, da je kar dobro okrevaj, čeprav je mislil, da ne bo več nikoli in je bil že pripravljen na smrt. "Sploh moram reči," je dodal z nasmehom, "da sem imel v

življenju nenavadno srečo, saj bi bil lahko že večkrat mrtev, a sem na nerazložljiv način preživel več smrtnih nevarno-sti, težko razočaranje ob ple-biscitu, groze prve in druge svetovne vojne."

Pri telefonskem razgovoru z jubilantom dr. Antonom Je-lenom sem zvedela, da je mar-sikatera svoja doživetja popi-sal v "Spominih", ki obsegajo okoli stoletdeset strani. Nekaj od teh so imeli priložnost pre-brati bralci na straneh *Dunaj-skih valov*, izšli pa so tudi v *Slovenskem vestniku* in *Na-šem tedniku*, kjer so jih poljub-no objavljali v seriji z naslo-vom *Hoja za mavrico*. Mavri-co je jubilant videl v upanju slovenskih Korošcev in Slo-vencev v domovini pred rezul-tatom plebiscita na koncu pr-ve svetovne vojne. Odlomke iz "Spominov" dr. Antona Je-lena lahko odkrijemo tudi v znani knjigi "Spurensuche" - *Iskanje sledov*, v kateri so zbrana pričevanja Korošcev, preganjanih med drugo sve-tovno vojno.

Tudi urejevalci in bralci *Dunajskih valov*, kakor tudi zapisovalka tega poročila, bi radi jubilanu odvetniku dr. Antonu Jelenu ob letu njegove osemdesetletnice iz srca če-stitali in mu zaželeli, naj ga še naprej spremljata tako očitno vseprisotno božje varstvo in blagoslov ter njemu in vsem njegovim prinašata zdravje, srečo in zadovoljstvo.

Radgoni rojeni graški univerzi-tetni docent Wolfgang Gom-bocz, socialna delavka Brigitte Börsch in drugi. Tudi v Signalu avtorji poudarjajo, da člen 7 avstrijske državne pogodbe iz leta 1955 jamči pravice na-rodni manjšin, da je te potre-bno izpolnjevati, pa opozarja-ta tudi člena 66 in 68 državne pogodbe v Saint Germainu iz leta 1920, kjer so radgonski kot s tedaj še močno sloven-skimi vasi Górica, Zénkovci, Pótrna, Dedónci, Žetinci in predele pri Lučánah in Sóbóti dodelili Avstriji.

Da je manjšinska zaščita tudi danes potrebna, kažejo napadi na društvo štajerskih Slovencev, pa opustošenje prostorov celovške Zveze slo-venskih organizacij in časopi-sa *Slovenski vestnik* v noči od torka na sredo, 4. decembra 1996.

POGAJANJA OB MEJI

MEJNI PREHOD GOLO BRDO OSTAJA ZAPRT

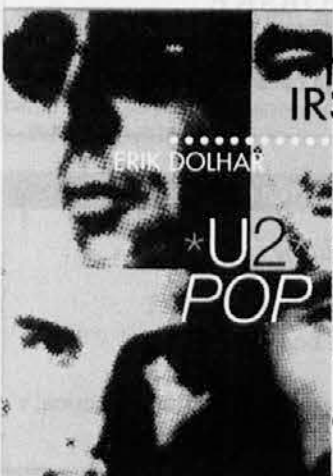
Zasedanje Stalne mešane slovensko-italijanske komi-sije za izvajanje videmskega sporazuma med državama, ki je pred kratkim bilo na Do-brovem v Goriških Brdih, je bilo pomembno predvsem zaradi političnih razlogov. Komisija se je namreč sestala po dveh letih zastojev v slo-vensko-italijanskih odnosih, ki pa so se v zadnjem obdo-bju bistveno izboljšali. Na zasedanju se niso sporazu-meli o predlogu slovenskih članov komisije - vodi jih svetnik slovenskega velepos-laništva v Rimu Jože Šuš-melj - da bi podaljšali urnik prehodov na nekaterih delih državne meje. Italijanski predstavniki so poudarili, da za takšno podaljšanje urni-kov nimajo dovolj osebja. Pač pa bo Italija še nadalje preučevala pobudo s sloven-ske strani, da bi enega od maloobmejnih prehodov v Goriških Brdih in enega na Krasu preategorizirali v mednarodna prehoda. Do-bre so dalje možnosti, da bi nov mejni prehod odprli na Kaninu, ki bi ga uporabljali predvsem smučarji in drugi obiskovalci smučarskih in turističnih središč, ki jih raz-vijajo na slovenskem in na italijanskem delu kaninskega gorovja.

Komisija je tudi sklenila, da bo s 1. majem tekočega leta povečan znesek za brez-carinski uvoz raznega blaga iz sosednje države. Brez pla-čila carine bo mogoče prine-sti oz. pripeljati čez mejo ra-znega blaga v vrednosti 50 tisoč tolarjev oziroma 550 ti-soč lir mesečno.

Še zmeraj pa je negotovo ponovno odprtje maloob-mejnega prehoda Golo Br-do, ki ga je ogrozil zemeljski plaz ter je zaprt že od 15. aprila 1995. Italijanski pred-stavniki so izrazili obžalova-nje, ker se zadeva še zmeraj ni rešila. Zdaj menijo, da bo omenjeni maloobmejni pre-hod ponovno odprt do letoš-nje jeseni, za kar si tudi ob-čina Brda zelo prizadeva.

M.

LAHKA GLASBA LAHKA GLASBA LAHKA GLASBA LAHKA GLASBA

"POP". NOVI ALBUM IRSKÉ SKUPINE U2

Eden najbolj priljublje-nih bendov zadnjih dvaj-setih let, dublinski U2, je pred kratkim končal s snemanjem nove plošče, do katere prihaja po več kot treh letih zatišja.

Mala plošča *Discothe-que* je s skladbo *Holy Joe* na hrbtni strani v prodaji od 3. februarja, album

Pop pa je v trgovinah od 3. marca. Irska skupina je nekdanj slovela po svojih izrazito rock pesmih (*Sunday bloody sunday*, *Pride* itd.), že leta 1991 pa je s ploščo *Achtung baby* in dve leti kasneje z zadnjo ploščo *Zooropa* prešla od rocka k novejšim, mladini bolj prikladnim in bolj komercialnim *discodance* zvokom. Mnogi, ki smo zrasli ob ritmih njihovih rock uspešnic z močnimi teksti, ki so bili posvečeni predvsem življenju med

neskončno vojno na irskem otoku, smo nad tem zasukom ostali razo-čarani, treba pa je seveda priznati, da se mora vsak bend prilagoditi časom, torej tudi okusom mladi-ne, če želi uspešno proda-jati svoje plošče. Tako so najnovejša skladbe skupi-ne U2 lažje, bolj komer-cialne, z večjo lahkoto jih lahko plešemo, vsekakor pa je v besedilih slišati precej ironije do danes izredno popularnih in modnih glasbenih tren-

dov. Ob novi plošči so predstavili tudi video spot novega hita *Discotheque*, v katerem štirje člani benda posnemajo člane skupine Village People: pevec Bo-no je preoblečen v polica-ja, kitarist The Edge v "mača" (*sexy frajerja*), ba-sist Adam Clayton v mor-narja, bobnar Larry Mul-len pa v kavboja. Štirje mladeniči, ki so svojo pot začeli leta 1977 v pubih ob slavnem dublinskem Trinity collegeu, se v hitrih ritmihi gibljejo pred psihe-

deličnim scenarijem, osvetljenim z večbarvnimi lučmi, na katerem so pri-kazani posnetki, ki imajo učinek drobcev kristalne gore.

Skupino U2 čaka sedaj dolga svetovna turneja, ki naj bi se začela v Saraje-vo - mestu, ki mu je vodja skupine Bono Vox že posvetil balado *Miss Sarajevo*. V Italiji naj bi predvidoma nastopili septembra.

NAJBOLJ NUJNA JE POTRDIŠTEV PRIDRUŽITVENEGA SPORAZUMA

SLOVENIJA BO ODPRAVILA ZASTOJE PRI VKLJUČEVANJU V EVROPSKO ZVEZO

MARJAN DROBEŽ

Center za evropske politične študije v Bruslju je Sloveniji poslal opozorilo, da je pričela zaostajati pri prilagajanju svoje zakonodaje merilom Evropske zveze. Zaradi tega naj bi nastale nove ovire za njeno vključitev v omenjeno integracijo že v prvi skupini novih članic. Po obsegu priprave naj bi Slovenija zaostajala celo za Bolgarijo. Na izredni seji Državnega zbora, ki je bila namenjena izvolitvi nove vlade, so na zaostajanje priprav za vključitev v Evropsko zvezo opozarjali predvsem predstavniki opozicije, ki so menili, da so zamude neupravičene. Predsednik vlade Drnovšek je sicer priznal zastoje, a je hkrati zatrjeval, da so ti posledice razmer v zadnjih mesecih, ko je bila politika zaposlena s predvolilno kampanjo, po volitvah pa z zapleti in težavami pri oblikovanju nove vlade.

Toda razlogi za omenjeno stanje oz. zastoje so še druge. Strokovne službe pri vladi so bile dalj časa negibne, saj so bili njihovi predstojniki zaskrbljeni za svoje funkcije, ker pač niso vedeli, če bodo v novi politični koaliciji, ki se je obetala, sploh še lahko sodelovali pri odločanju o raznih postopkih in ukrepih v odnosih med Slovenijo in Evropsko zvezo. Tudi zdaj še ni jasno, ali se bo kaj spremenilo v organizacijski sestavi zunanjega ministrstva, da bi lahko ustrezalo zahtevam, ki jih nalagajo negativne ocene iz Bruslja. Ne ve se, kam bo spadal in kakšne bodo pristojnosti Urada za evropske zadeve, ki je doslej deloval v okviru vlade.

Premier Drnovšek je v nekem pogovoru neposredno po izvolitvi vlade odločno poudaril, da sta vključitev v Evropsko zvezo in zavezanost Nato prednostna cilja slovenske zunanje politike. Po njegovem je 50% možnosti, da bo Slovenija med prvimi državami, ki bo sprejeta v Nato. Da je Slovenija visoko na seznamu kandidatov, je v poročilu o načrtovani širitvi zveze Nato, ki ga je predložil obema domovoma Kongresa, potrdil tudi ameriški predsednik Bill Clinton.

SLOVENIJA NUJNO POTREBUJE OKROG 300 STROKOVNJAKOV ZA EVROPSKO ZVEZO

O integracijah v mednarodne organizacije je ob prevzemu svoje funkcije govoril tudi novi zunanji minister Zoran Thaler. Po njegovem je v Državnem zboru potrebno najprej potrditi pridružitveni sporazum z Evropsko zvezo, kar je v nacionalnem interesu Slovenije. Sploh pa kaže, da bo Slovenija okrepila diplomatska in politična prizade-

vanja v soočenju z Brusljem, da bi odpravili zastoje v pripravi na polnopravno članstvo v EZ. Ne gre zaopravi ugodnosti, ki so bile dosežene v prejšnjih letih, saj je, denimo, Slovenija edina republika razpadle Jugoslavije, s katero je Evropska zveza popolnoma normalizirala odnose. Slovenijo je priznala že 15. januarja leta 1992.

Ovira za popolno in nemoteno sodelovanje Slovenije z omenjeno evropsko integracijo je ustavno določilo, ki tujcem ne dovoljuje nakupa zemlje in sploh nepremičnin.

Po nekajmesečnem zastoj pri t.i. harmonizaciji zakonov z merili in standardi Evropske zveze bo Slovenija zamude najbrž v kratkem času

VLOGO MEJNIH PREHODOV GRE KORENITO POSODOBITI

Mejne prehode z Italijo in Avstrijo bodo usposobili za novo funkcijo vsestranskega razvijanja blagovnih in drugih izmenjav s svetom. Zaposlenim na meji grozi brezposelnost.

Med pripravi, ki jih izvajajo v Sloveniji za njeno vključitev v Evropsko zvezo, je tudi preobrazba namenov in navedbe mejnih prehodov z Italijo in Avstrijo, ki sta članici omenjene največje evropske integracije, ter Madžarske, ki bo predvidoma kmalu sprejeta v EZ. Državne meje bodo v enotni oz. združeni Evropi izgubile svojo glavno vlogo in funkcijo, namreč nadzorstvo nad vsemi oblikami prehodov in prometa, predvsem potniškega prometa in blagovnih izmenjav. Seveda bo pri izvedbi tega velikega projekta prihajalo do mnogih težav in zapletov, toda smer je določena in Slovenija jo hoče hitro in učinkovito izvajati.

O strategiji in nalogah Slovenije pri preoblikovanju mejnih prehodov, zlasti mednarodnih, preko katerih poteka največji del blagovnih izmenjav, so pred dnevi razpravljali na posvetovanju v Novi Gorici, ki so se ga udeležili strokovnjaki, politiki ter zastopniki trgovinskih in Gospodarskih zbornic iz Slovenije ter iz Italije in Avstrije. Nihče ni oporekal slovenski opredelitvi o prihodnji vlogi mejnih prehodov s sosednjimi državami, Sloveniji pa so tudi ponudili v pomoč svoje izkušnje in spoznanja. Ob vstopu Slovenije v Evropsko zvezo bo na mejah odpravljena policijska in carinska kontrola oz. bosta slednji zmanjšani in spremenjeni. Kakšno funkcijo bodo torej v novih razmerah imeli zlasti veliki mednarodni mejni prehodi, kot so Vrtojba-Štandrež, Sežana-Fernetiči in prehod v Šentilju, na meji z Avstrijo? Usposobili naj bi jih v velika sre-

dišča oz. izhodišča za spodbujanje blagovnih in drugih izmenjav s celotno Evropo in na marsikaterem področju z vsem svetom. Toda take funkcije mejni prehodi ne bodo mogli opravljati sami. Bili bi samo del sicer enotnega prostora Evropske zveze, za izvajanje njihove funkcije pa bo potrebna vključitev tudi drugih infrastrukture, kot so pristanišča v Trstu, Kopru in v Trzinu, letališča, železniške proge ter celotni ustroj mednarodnih cestnih povezav, ki so bodisi že vzpostavljene ali pa jih bodo še zgradili. V tem okviru je predviden razvoj blagovnih in drugih izmenjav po t.i. večnamenskem prehodu št. 5, ki bo Padsko nižino povezoval z južno Španijo, Francijo ter z državami Srednje in Vzhodne Evrope. V tej mednarodni povezavi bi bili udeleženi tudi Nova Gorica in Gorica. Za obravnavo preobrazbe imajo trije veliki mednarodni mejni prehodi veliko prednost in ugodnost. Blagovni promet prek njih se namreč izjemno hitro povečuje. V letu 1996 je promet čez prehode Vrtojba-Štandrež, Sežana-Fernetiči in Šentilj prvič presegel 800 tisoč tovornih vozil, kar je okrog dva in polkrat več kot v letu prej. Obseg prepeljanega blaga pa se je v istem obdobju povečal za trikrat in je v letu 1996 presegel 8,5 milijona ton tovarov. Zlasti veliko je tovarovnikov s prikolicami, ki prihajajo iz Rusije in drugih vzhodnih držav. Dodatne blagovne tokove je pričakovati z modernizacijo ali zgraditvijo že omenjenih novih prometnih smeri oz. poti, z novo prometno povezavo Kopra s Trstom, železniškim tirom do avtoporta na mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba-Štandrež, in z drugimi posegi, kot bo na primer dograditev avtoceste iz Ljubljane ter po Vipavski dolini do Nove Gorice in Gorice.

ALI SO RES OVIRE PRI SODELOVANJU MED NOVO GORICO IN GORICO?

uspela odpraviti. Vendar za to potrebuje nove strokovnjake, ki bi delovali na raznih ravneh oz. v državnih organih. Dr. Andrej Kumar, profesor na ekonomski fakulteti v Ljubljani in znani strokovnjak za vprašanja Evropske zveze, na primer meni, da bo Slovenija v najkrajšem času potrebovala krog 300 državnih uradnikov, strokovnjakov, "ki bi zelo dobro obvladali vse značilnosti vloge in delovanja Evropske zveze".

Novo krožno križišče pri mednarodnem mejnem prehodu v Rožni dolini

Skromnejše delovanje mejnih prehodov v Sloveniji bo boleče poseglo v zaposlenost policistov, carinikov, špediterjev in delavcev v drugih službah. Brez dela naj bi jih ostalo skupaj kar okoli 6 tisoč. Zagotovitev zaposlitve v drugih dejavnostih bo zagotovo težavna. Na slovenski carini v pričakovanju sprememb na mejnih prehodih ne sprejemajo več novih uslužbencev. Pri reševanju tega perečega problema so Sloveniji ponudili pomoč iz Avstrije, kjer je ob sprejemu te države v EZ izgubilo službo več tisoč policistov, carinikov in delavcev v špediciji. Problem zaposlitve policistov, ki zdaj delajo na mednarodnih mejnih prehodih, je med svojim nastopnim obiskom v Novi Gorici omenil tudi novi slovenski notranji minister Mirko Bandelj.

Na novogoriškem posvetovanju, ki je imelo naslov *Obmejne storitve in infrastruktura z vidika vstopa Slovenije v Evropsko zvezo*, so govorili tudi glavni ravnatelj goriskega avtoporta dr. Bruno Podbersig, predsednik Trgovinske zbornice v Gorici Enzo Bevilacqua, novogoriški župan Črtomir Špacapan ter župan Gorice Gaetano Valenti. Utemeljevali so gospodarske možnosti širšega območja obeh Goric po uveljavitvi nove velike integracije v Evropi. Oba župana sta opozorila, da obstajajo težnje, krogi ali posamezniki, ki skušajo na vsak način ovirati sodelovanje med Novo Gorico in Gorico. Toda o tej trditvi (ali domnevi?) ni sta navedla nobenega dokaza ali podrobnosti. V spletu takih namigov je zanimivo vprašanje, ki ga je prejšnji teden naslovil javnosti goriški občinski svetovalec Igor Komel. Vprašuje namreč, kdaj se bosta Nova Gorica in Gorica pobratili.

M.

REGIJSKO TEKMOVANJE V NOVI GORICI

TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

MARJANA REMIAŠ

Pred kratkim je bila novogoriška Osnovna šola Milojka Štrukelj gostiteljica področnega tekmovanja turističnih podmladkov, ki ga vsako leto organizira Turistična zveza Slovenije ob pomoči nekaterih ministrstev. Na tekmovanju v Novi Gorici, ki je potekalo na treh lokacijah, se je predstavilo devet osnovnih šol od Bovca do Kopra. Dve komisiji sta ocenjevali delo mladih turističnih navdušencev, ki so na tekmovanje prišli s seminarsko nalogo, z razstavnim panojem in dramsko uprizoritvijo teme, ki so si jo izbrali za tekmovanje. Najbolj se je po mnenju komisij odrezal turistični podmladek Osnovne šole iz Šmarji pri Kopru, ki je skušal obuditi nekdanji znani in tradicionalni Pučarski sejem (Puče so gručasta vas v bližini reke Dragonje).

Podmladek Osnovne šole Milojka Štrukelj, gostiteljice, je vzel pod drobnogled no-

vogoriški mestni simbol - vrt-nico. Ogleдал in preučil jo je s številnih zornih kotov. Otroci so izdelali vrtnični parfum, recepture za napitke, izdelali načrt za posaditev vrt-nic v mestu in nekaterim občinskim veljakom, ki želijo vrtnico izriniti s prestola, dokazali, da je kot simbol Nove Gorice med mladimi še vedno priljubljena, željena in iskana. Zmagovalci nedavnega področnega turističnega festivala, otroci iz Šmarji, potujejo na državni festival, ki bo v aprilu v Kostanjevici na Krki. Spodbudno je, da je otrokom ponujena možnost zgodnje zavesti o tem, da je turizem kot panoga slovenska prihodnost; žal pa država njihovemu kreativnemu razvoju ali možnostim praktičnih izvedb nalog, ki jih pripravljajo, namenja premalo finančnih sredstev.

ZA LEPSI POGLED NA SVET

DOBRODELNA AKCIJA

MARJANA REMIAŠ

Pred slabim mesecem je v sosednji Novi Gorici stekla velika dobrodelna akcija, s katero žele njeni pobudniki zbrati finančna sredstva za računalniški perimenter, napravo, ki se uporablja v okulistiki za merjenje vidnega polja. Ker Očesni oddelek novogoriške bolnišnice brez nje ne more opravljati osnovnih preiskav in pregledov v okulistiki in morajo pacienti na preglede v Ljubljano (ali pa morajo plačati stroške pregleda zasebnim okulističnim ambulantam), so pobudniki akcije sklenili, da je perimenter tudi na Goriskem nujno potreben.

Duhovni vodja akcije, ki je že sprožila val zanimanja, je gospod Ivan Curk iz Vrhpolja v Vipavski dolini, ki se je po tridesetih letih življenja in dela v Kanadi vrnil v rodno Primorsko. Okrog sebe je zbral sodelavce, k akciji je pristopilo novogoriško društvo Sožitje, ki nudi operativne možnosti za njeno izvedbo in seveda strokovno osebje Okulističnega oddelka bolnišnice v Šempetru. Ker je nakup računalniškega perimetra finančno zahtevna naložba (njegova vrednost ocenjujejo na 60.000 nemških mark), bodo organizatorji 10. maja letos organizirali dobrodelno prireditel s plesom, katere izkupiček bo v celoti namenjen nakupu aparature. O prireditvi v nekdanjih Cimosovih halah v Šempetru bomo še poročali.

MINISTER ZA ZDRAVSTVO O ODGOVORNOSTI ZDRAVNIKOV

Novi slovenski minister za zdravstvo dr. Marjan Jereb - kot strokovnjak na področju rentgenologije je 25 let delal v tujini - je pred nekaj dnevi v pogovoru za javnost obravnaval odgovornost zdravnikov pri pravilnem zdravljenju na osnovi natančno določenih diagnoz. Dejal je, da je "odgovornost zdravnikov treba predpisati v zakonu. Ta zakon je v pripravi, v njem pa bo tudi zapisano, da je zdravnik v prvi vrsti odgovoren pacientu, ne pa delodajalcu, to je državi in njenim ustanovam." Glede zdravniških napak oz. smrtnih primerov, ki so se v zadnjem času zgodili v Sloveniji in je o njih tekla živa razprava v občilih in med ljudmi, pa minister meni, "da je stvar bolj zapletena, kot se zdi na prvi pogled. Do smrtnega primera lahko pride tudi, če je zdravnik zdravil po vseh predpisih in deloval z najboljšim namenom, pa mu ni uspelo. Lahko bi zdravnik ravnal bolje, če bi imel več znanja. Mogoče pa je, da pacient umre zaradi zdravnikove malomarnosti. Vsak primer je treba presojati celovito, zato se zavzemam za to, da se ves postopek zakoniti. Mogoče bi tudi bilo, da ni kriv nihče, da je šlo za splet nesrečnih okoliščin ali za naravno boleznijo same. Lahko pa je šlo za malomarnost zdravnika. Če je kriv zdravnik, mora to biti objavljeno v javnosti, proti krivicu pa je treba uvesti sankcije." - M.

13

ČETRTEK
3. APRILA
1997

TURISTI SI ŽELIJO SLOVENIJE

MARJAN DROBEŽ

Soglasje med raznimi ustanovami in organizacijami o tem, da je turizem v Sloveniji pomembna gospodarska dejavnost, ki jo je treba načrtno razvijati, že daje sado-ve. V tem pogledu je bila lanske sezona prelomna, saj so bili doseženi izvrstni rezultati. Turizmu je vrnilo zagon predvsem dejstvo, da so se začeli vračati tuji gostje. Med njimi so že po tradiciji najbolj številni Avstrijci, Italijani, Nemci in Hrvati. Tujih gostov je bilo lani za okoli 14% več kot leto prej, njihovih prenočitev pa je bilo za 5% več. Razmerje med domačimi in tujimi obiskovalci se je po daljšem času znova prevrnilo v prid tujim (49,7% : 50,3%), medtem ko so prenočitev ustvarili domači gostje še zmeraj več kot tuji (56% : 44%).

Statistični urad Slovenije je v letu 1996 evidentiral okoli 1.650.000 vseh gostov (od tega dobro polovico tujcev) in 5.850.000 vseh prenočitev (od tega 45% tujcev). Turizem je v devizno blagajno Slovenije prispeval nad milijardo 200 milijonov ameriških dolarjev, kar je za okoli 14% več kot leta 1995.

V državi je vzpostavljena mreža najbolj pomembnih ustanov, organov in organizacij, ki usmerjajo turizem. Uspešno je začel delovati Center za promocijo turizma, Ministrstvo za gospodarske dejavnosti skrbi za zakonodajno-pravno vodenje panoge; hotelska, gostinska in druga podjetja (med temi so zelo dejavni tudi zasebniki) zagotavljajo ponudbo, turistična društva - samo lani je bilo ustanovljenih več kot 30 novih društev - pa ozaveščajo svoja okolja o pomenu in možnostih turizma. Gre za aktualne naloge tudi zato, ker tuji gostje in pa poslovni partnerji v zadnjem času opozarjajo, da se je nekoč pregovorna gostoljubnost in prijaznost slovenskih turističnih delavcev v hotelih, kampih in turističnih uradih občutno zmanjšala.

SAMO ENO SLOVENIJO IMAMO, TUDI ZA TURIZEM

V Sloveniji menijo, da lahko postane turizem najbolj pomembna in donosna gospodarska panoga. "Imamo samo eno Slovenijo," opozarjajo in dodajajo, da je zato pri pospeševanju turizma potreben delež in sodelovanje vseh. Nova slovenska vlada bo - tako napovedujejo - za promocijo slovenskega turizma v tujini v prihodnje namenjala precej večja sredstva kot doslej. V programu Turistične zveze Slovenije je za leto 1997 namenjenih 20 projektov. Navedimo nekatere: moja de-

žela - lepa, urejena in čista; pomladansko urejanje okolja; za odprtost, urejenost in gostoljubnost na mejnih prehodih v Sloveniji; turistična patrulja in turistični telefon; turizmu pomaga lastna glava; turistični spominek Slovenije ne more biti le idrijska čipka; koledar turističnih prireditev; turistično-informacijski sistem; varstvo gostov kot potrošnika; kolesarjenje kot turizem; turistično izrazoslovje; slovenski jezik v

turizmu; prosvetljevanje prebivalstva za turizem in sožitje s turisti; turistična kartografija; razvoj turističnih krajev; slovenske ceste v turistični ponudbi; šport kot sestavina turistične ponudbe; naravna zdravilišča in slovenske vode v turizmu; igralništvo tudi kot zabavna turistična dejavnost; gostoljubnost in prijaznost v turizmu; kakovost v turizmu; muzej v turizmu; možnosti lova v turizmu in ribolov kot turistična ponudba; slovenske gore v turistični ponudbi. Slovenija ima možnost postati mična turistična oaza sredi Evrope.

Razsodba italijanskega Državnega sveta št. 57 z dne 16. januarja 1997 je pomembna, ker je rešila nejasnost povezave med zakonom št. 241/90, ki ureja prozornost upravnih postopkov in neposredno udeležbo zasebnikov pri njih, ter upravnim postopkom, po katerem država podredi spomeniškiemu varstvu stvari (premičnine ali nepremičnine), ki so v lasti zasebnikov in imajo posebno zgodovinsko ali umetniško vrednost (zakon št. 1089/1939).

Zakonodajni ping-pong na področju predpisov, ki urejajo dovoljenja za gradbene posege, očitno ne pozna konca. Potem ko sta si vlada in parlament skoraj dve leti vsaka dva meseca podajala žogico v obliki vedno novih in vedno različnih zakonskih odlokov, ki niso bili potrjeni v zakon, je vse kazalo, da je bilo z zakonom št. 662 z dne 23. decembra 1996 igre konec. V njem je bilo pač "dokončno" določeno, da za celo vrsto manjših gradbenih posegov nista potrebni ne koncesija ne pooblastilo, ampak zadostuje izjava o pričetku gradbenih del, ki jo mora projektant, skupaj z natančnim poročilom načrtovanih posegov, izročiti občini dvajset dni pred začetkom del; ob koncu del pa mora opraviti zaključno kolavdacijo. Izrecno pa je bilo določeno, da ta olajšani postopek ni uporaben za posege znotraj urbanističnih homogenih con A, ki se v bistvu ujemajo z mestnimi oz. vaškimi zgodovinskimi središči.

Od tega so minili točno trije meseci, ko je v petek, 21. marca, ministrski svet sprejel zakonski odlok o delu in gradbiščih, v katerem se je spet dotaknil problema gradbenih dovoljenj. Odlok so izročili predsedniku republike za podpis in bo v naslednjih dneh stopil v veljavo, potem ko bo objavljen v uradnem listu. Enajsti člen tega novega zakonskega od-

SPOMENIŠKO VARSTVO IN ZASEBNA LASTNINA

Zakon št. 241 izključuje iz udeležitvenih pravic (med drugim) postopke, ki so namenjeni planiranju in načrtovanju, med katere spadajo v prvi vrsti postopki za urbanistično in ozemeljsko načrtovanje. Razlog za to izključitev obstaja v dejstvu, da so ti postopki že sami po sebi ozna-

čeni z zadostno javno očitnostjo. Vprašanje pa je bilo, če v to izključitev spadajo tudi postopki za podreditev zasebnih stvari spomeniškiemu varstvu. Kar se tega tiče, je treba najprej spomniti na razliko med neposredno in posredno podreditvijo. Neposredna podreditev je tista, ki zadeva točno določeno stvar,

ne upošteva razlike med mesti in majhnimi vasi, v katerih krijejo ti okraji včasih polovico naseljenega prostora. Novi odlok ni uvedel razlik, olajšanje je razširil na vsa zgodovinska središča. Pričakovati je torej, da se bodo tisti, ki temu nasprotujejo (ker pravijo, da bodo s tem mestna središča izgubila vsako nadzorstvo), spet dvignili in da se bo čez dva meseca spet še kaj spremenilo.

GRADBENA DELA V ZGODOVINSKIH SREDIŠČIH SPET OLAJŠANA

DAMJAN HLEDE

loka predvideva namreč, da je zgoraj orisani olajšani postopek uporaben tudi v zgodovinskih središčih. Z razliko od drugih olajšanih posegov (za katere velja torej isto pravilo kot za ostale mestne/vaške predele) pa je določeno, da bodo notranja dela lahko opravljena na podlagi izjave o pričetku del samo pod pogojem, da ne bodo povzročila sprememb uporabnega namena nepremičninske enote.

Spomnimo torej, da je izjava o pričetku del uporabna za naslednja gradbena dela: posegi izrednega vzdrževanja, ohranjalna obnovitvena dela, odstranitve arhitektonskih pregrad, postavitev ograj, obzidij in omrežja, graditev površin, namenjenih športnim dejavnostim, ki ne ustvarjajo volumna, notranja dela v posameznih nepremičninskih enotah, tehnološke instalacije, majhne variante gradbenih dovoljenj, podzemeljska parkirišča, ki pritečejo zgradbi, pod katero se gradijo.

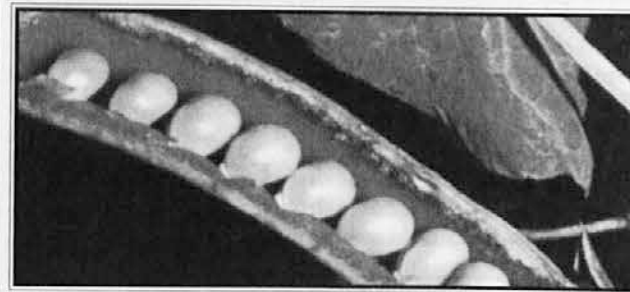
Novost gre sprejeti z zadovoljstvom, saj je bilo že v januarjem komentaru k zakonu 662/96 poudarjeno, da izključitev homogenih con A iz olajšanega postopka

GRAH ENA NAJBOLJ ZANIMIVIH POVRTNIN

Glede na potrebe in možnosti bomo v prihodnjih dneh poskrbeli, da bomo v vrtove posadili tudi grah.

Grah spada v družino stročnic in ga pridelujemo ne le zaradi izredno kvalitetnega zrnja, ampak tudi, ker - kot ostale stročnice - vrača zemlji dušik, ki ga posebne bakterije

na koreninah vežejo iz zraka in z njim oskrbujejo tudi rastlino. Ko te bakterije odmrejo, se tla bogatijo z dušikom. Zato vsi biološki kmetovalci priporočajo, da, ko grah kon-

ki ima posebno umetniško ali zgodovinsko vrednost. Zanj je bilo splošno sprejeto, da je treba (v soglasju z zakonom št. 241) lastnika seznaniti z začetkom postopka, da bi lahko pri njem sodeloval s svojimi pripombami. Posredna podreditev pa zadeva omejitve lastnine, ki jih država določi za okoliški ambient neposredno podrejene stvari. Zanj pa je prevladovalo mnenje, da ne dopušča lastniku pravic, ki jih predvideva zakon št. 241, ker pač ne gre za specifične, ampak za splošne in abstraktne upravne ukrepe, ki so prepuniščeni svobodni oceni javne uprave (po interpretaciji ustavnega sodišča posredne podreditve ne dajejo niti pravice do odškodnine).

Državni svet je sedaj uvedel novo smer, ki z razširitvijo udeležitvenih pravic tudi na postopke za posredno podreditev spomeniškiemu varstvu, uspešno združuje državni nadzorni interes s pravico zasebnih lastnikov do aktivne države pri omejitvah svojih pravic in torej z duhom zakona št. 241.

DH

ZDRAVJE NAŠIH OTROK

JELENA STEFANČIČ

Starši želimo svojim otrokom vse najboljše. Še zlasti jim želimo, da bi bili dobrega zdravljeni in da bi hitro ozdraveli, kadar so bolni.

Eno izmed načel kitajske medicine je, da vedno obstaja vzrok za bolezen, kajti bolezen ni nekaj, kar bi se skrivnostno pojavilo, ne da bi vedeli od kod in zakaj, ampak je nekaj, čemur lahko jasno določimo izvor.

Naravna medicina temelji na pojmi življenje in življenjska moč. Bolezen je prehodno obdobje, v katerem se vsa razpoložljiva telesna energija usmeri v premagovanje bolezni in ponovno vzpostavitev ravnovesja in harmonije v telesu. To napredovanje od

bolezni k zdravju je v celoti zasluha življenjske moči; naloga naravnih zdravil je usmeriti in vzpodbujati to moč. Tudi starši lahko pomagajo svojim otrokom osredotočiti in usmeriti življenjsko moč in tako pospešiti prehod od neravnovesja in bolezni do boljšega zdravljenja.

Energija ni snov kot voda ali zrak, je pa enako nepogrešljiva za življenje in predstavlja tisto, po čemer se živa bitja ločijo od nežive snovi; energija in življenjska moč, ki kroži v otrocih in zaradi katere bi najraje planili iz postelje že ob šestih zjutraj, medtem ko veliko staršev ostaja zaradi pomanjkanja energije v postelji še dolgo po tej uri. Energija je nadzorna moč v telesu. Ko se bolezen pojavi, se najprej pokaže kot motnja v naravnem pretoku energije, šele dolgo zatem se izrazi v

čast svoj ciklus, pustimo v zemlji korenine, ker bomo tako oskrbovali tla tudi z dušikom.

Grah najbolje uspeva na rahlo kislih ali nevtralnih tleh. V sedanjem času ga sejemo na bolj rahla tla, ker bo tako lažje vzkalil. Vendar pa dobro uspeva tudi v težjih tleh, a le v primeru, da so prepustna. Za grah priporočajo zgodnjo spomladansko setev, ker slabo prenaša visoko temperaturo. Ugotovili so, da se grah ne razvija najbolje, če termometer kaže več kot 25 stopinj. Stroki tedaj zakrnijo in rastlina velikokrat zavrže neoplojene cvetove. Grah je zelo hvaležen za vlago, še posebej ko kali in v obdobju od cvetenja do zrelosti strokov. Letos bodo tla gotovo dovolj vlažna. Vzkalitev bomo pospešili, če bomo površino prekrili z vlaknasto folijo, lahko pa tudi s preluknjano folijo.

Nizke sorte graha sadimo v vrsto, v kateri naj bodo semena v razdalji 5 cm, razdalja med vrstami pa približno 25 cm. Pri srednje-velikih sortah pa morajo biti sadilne jamice vsaj na razdalji kakih 40 cm. Grah kot znano cveti postopoma. Zato bomo v tem smislu tudi pobirali stroke. Nizke sorte so gotovo bolj zgodnje, čeprav imajo manjši pridelek. Za srednje-visoki grah si moramo zamisliti tudi primerno oporo. Eden izmed najbolj običajnih načinov je ta, da ob grahove grmičke postavimo veje, ki jim bodo služile za oporo. Veliko bolj priročno pa je nameščanje žičnate mreže, ki bo bistveno zmanjšala težave pri oskrbovanju graha. V zadnjih časih se vse bolj uveljavlja raba plastične mreže, ki je relativno poceni in dovolj trpežna, da bo trajala več let. Grah bomo prvič opleli, ko bo visok približno 10 cm, tedaj ga bomo tudi osuli ali osipali. Prve stroke bomo lahko pobirali že štiri tedne po cvetenju. Značilno za grah je tudi to, da z rednim obiranjem dozorelih strokov spodbujamo nastanek novih cvetov, tako da razvije vedno nove stroke.

MT

DALJE

PORAZDELITEV FUNKCIJ

V ponedeljek, 24. marca, se je sestel novoizvoljeni izvršni odbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji. Kot prvo novost gre podčrtati dejstvo, da bo imel odslej vsak odbor točno opredeljeno funkcijo. Tako bo podpredsednik Mario Šušteršič odgovoren za stike s tržaškimi društvi in večje manifestacije, Marko Lutman je podpredsednik in predsednik goriškega pokrajinskega odbora, Mi-

FOTO KROMA

rijan Žagar (na sliki) blagajnik, Ivan Peterlin odgovoren za tajništvo, Gorazd Pučnik odgovoren za mladinsko dejavnost in strokovno usposabljanje tehničnih in strokovnih kadrov, Andrej Brisco odgovoren za medpokrajinske odnose.

Člani razsodišča pa so se dogovorili, da bo predsedniško funkcijo razsodišča prevzel Marino Kokorovec. Kot predvideno po novem statutu, je bila za tajnika začasno imenovana Ksenija Slavec.

Odborniki so se na prvi seji dogovorili za kratkoročni program dela, slednje in dolgoročne smernice pa bodo določili na prihodnjih sejah. Med sklepi prve seje so tudi pristop ZSDI v Zadruge Primorski dnevnik in ukrepi za razrešitev finančne krize.

KUFERSIN ČLAN DEŽELNEGA ODBORA "ŠPORT ZA VSE"

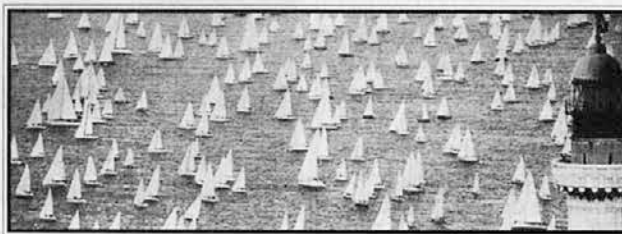
V novem deželnem Odboru za šport za vse, za nastanek katerega so pred kratkim dali pobudo deželni odborniki, je bil tudi predstavnik deželne De Gioia, predsednik deželnega CONI Felluga ter predstavniki UISP in CSI, bo tudi potrjeni predsednik Združenja slovenskih športnih društev v Italiji Jurij Kufersin. Ustanovnega občnega zbora, ki mu je predsedoval De Gioia, so se udeležili predstavniki številnih športnih organizacij in ustanov. Odbor naj bi najprej ocenil osnutek novega deželnega zakona o športu.

PREDSTAVITEV BARCOLANE 97

ERIK DOLHAR

To je poudaril predsednik društva Fulvio Molinari in dodal, da sodi Barcolana med najpomembnejše športne prireditve v deželi in je ena najpomembnejših regat v Italiji, ki je zaslovela po vsem svetu (na sliki posnetek z lanske izvedbe, ki se je udeležilo rekordnih 1447 jadrnic!). Organizatorji si že več let prizadevajo, da bi bil Jesenski pokal priložnost za večjo promocijo Trsta, tržaške pokrajine in dežele Furlanije-Juljske krajine, ne pa zgolj masovna, enodnevna regata. Da bi udeležence uspeli vsaj za nekaj dni zadržati v Trstu, pa so potrebne ustrezne strukture in obrobne športno-kulturne prireditve, razstave, sejmi itd. Končno bi bilo treba poskrbeti za proste priveze v Tržaškem zalivu. Nekaj tednov pred Barcolano bi

Na Sejmu morja je prejšnji teden na tržaškem velesejmu društvo Societá Velica Barcola-Grignano predstavilo letošnjo 29. izvedbo slavnega Jesenskega pokala, najbolj množično regato v Sredozemlju, splošno znano kot Barcolano.

lahko organizirali vrsto jadrskih prireditev, ki bi jih organizirala krajevna jadrna društva. Priredili naj bi tudi regato sedmih jadranskih držav z Italijo, Slovenijo in Hrvaško na čelu. "Da bi vse to lahko uspelo," meni predsednik SVBG Molinari, "pa je potrebno sodelovanje vseh ustanov in ljudi v deželi."

Na predstavitvi je spregovoril tudi deželni odbornik za šport De Gioia, ki je med drugim dejal, da se bo osebno zavzemal za to, da bi postala Barcolana vsaj enotedenska, ne pa zgolj enodnevna športna prireditev.

POLOŽAJ NAŠIH EKIP OB VELIKONOČNEM PREMORU

AMATERSKI NOGOMET

NAŠI SE DOSLEJ NISO PREVEČ IZKAZALI

Položaj naših ekip, ki nastopajo v raznih amaterskih prvenstvih, ni najbolj rožnat, saj le ena ekipa vodi v svojem prvenstvu (doberdobska Mladost v 3.AL), medtem ko sta dve prav na dnu lestvice (Štandreška Juventina v elitni in repenski Kras v 2. amaterski ligi).

V elitni ligi se smola Juventine nadaljuje, saj so Štandrežci dokazali, da se lahko enakovredno borijo z vsemi nasprotniki v tej ligi. Fantje stalno dokazujejo zvrhano mero požrtvovalnosti pa tudi sloga v ekipi je neomajana, čeprav je stanje na lestvici vse prej kot rožnato. Pri tem zasluži pohvalo tudi vodstvo, saj ne popušča in je še vedno trdno prepričano v obstanek v ligi. V promocijski ligi se vse tri naše ekipe (bazovska Zarja, proseška Primorje Adriaker in sovojenjska Zadružna kreditna banka) gibljejo okoli sredine lestvice, tako da ne hrepenijo po napredovanju, pred izpadom iz lige pa se morajo še paziti Sovodenjci, ki jih od dna lestvice loči le 6 točk. V 1. AL je kriška Vesna v zadnjem kolu pred premorom osvojila 3 pomembne točke in se tako pomaknila navzgor na lestvici. V prihodnjem kolu proti Unionu 91 pa bodo Križani nastopili brez veterana Fonde, ki je bil izključen v poslednji minuti zadnje tekme. V ligi nižje je trebenski Primorec na trenutnem 4. mestu na lestvici, dolinski Breg je približno na polovici, repenski Kras pa čisto na repu razpredelnice. Še najuspešnejše so naše enajsterice v najnižji, 3.AL. Doberdobska Mladost je namreč sama na vrhu lestvice goriške skupine, le ena točka pa jo loči od zasledovalca Begliana, s katerim se bo srečala že v prihodnjem kolu. Dobro gre tudi padriško-gropajski Gaji, ki je 2. na lestvici tržaške skupine iste lige le s štirimi točkami zaostanka za vodilnim Roianesejem, medtem ko Breg B pljuje v ne ravno mirnih vodah spodnje polovice lestvice.

PETER GERGOLET USPEŠEN V GORIŠKI VRSTI

Začel se je turnir pokrajin 2. in 3. amaterske lige, na katerem z goriško reprezentanco nastopata tudi dva nogometaša doberdobske Mladosti: Peter Gergolet in Igor Peric. Doslej se je še zlasti izkazal prvi, ki je v 1. zmagovitem kolu zadel Tržačanom dva gola, v drugi, čeprav izgubljeni tekmi proti Červinjanu, pa je bil spet med boljšimi na igrišču.

ED

ODBOJKA

VAL IMSA ODSLOVIL TRENERJA ZAMOJA

FOTO KROMA

Po 3. prvenstvenem porazu je vodstvo naše najboljšie ekipe, B2 ligaša Imse Kmečke banke odslovilo trenerja Lorenza Zamòja (na sliki). Za ta drastični ukrep so se v Štandrežu odločili zato, da bi dali šestki novega zagona za osvojitve edinega letošnjega cilja, napredovanja. Val je za zadnjih 7 kol prvenstva, v katerem je trenutno na 2. mestu, najel 33-letnega Bellunčana Giorgia De Salvadorja, ki je doslej treniral v B2 in C1 ligi, igral pa v B ligi. V isti ligi so v taboru novincev Koimpexa precej zadovoljni, saj so De Waldersteinovi Slogaši na razmeroma varni sredini lestvice. Ženska združena ekipa Koimpexa je tudi novinec v B2 ligi, z dosedanjim nastopom novonastale ekipe pa je trener Sain lahko zadovoljen, saj je šestka pustila za seboj na lestvici že 8 drugih ekip. V C1 ligi nastopajo 3 goriške postave: v ženski konkurenci Olympia Kmečka banka K2 Sport in Val La Goriziana Zadružna kreditna banka, v moški pa Soča Sobema. Najmanjšo boro zmag so doslej dosegli prav Sovodenjci. V deželnih ligah se nadaljuje magičen trenutek Bora Fortrade, ki se je s sedmo zaporedno zmago povzpela na 5. mesto C2 lige, v kateri pa še vedno hrepeni po napredovanju Olympia CDR. V ženski konkurenci te lige nastopajo le Sokolovke, in to ne preveč uspešno. V D ligi se Slogašice borijo za obstanek, Espogovci pa z isto ekipo verjetno usmerjajo svoje moči v deželni mladinski finale.

ED

MNOGO ČLANOV KRASA NA DRŽAVNEM PRVENSTVU

Pri zgornjem Krasu se v teh dneh upravičeno veselijo uspehov mladih članic društva. Drugokategorijca Katja Milič si je s 3. mestom na turnirju v Messini prislužila pravico do nastopa na turnirju "Top 12", na katerem se bo srečal ducat najboljših igralk v Italiji. Na zadnjem, 4. kvalifikacijskem turnirju za 3. kategorijo v Terniju so si nastop na državnem prvenstvu za 1., 2. in 3. jakostno kategorijo, ki bo od 4. do 8. junija v Bologni, zagotovile Krasovke Martina in Nina Milič ter Irena Rustja. Na deželnem kvalifikacijskem turnirju za Trofejo Topolino je med deklicami zmagala petošolka Sara Ciuffarin (Kras), ki bo tako z deželno reprezentanco nastopila na državnem finalu 19. in 20. aprila v Cecini. V Zgoniku je bil pred kratkim še zadnji turnir mladinske kategorije za zagotovitev kvalifikacijskih točk za nastop na državnem mladinskem prvenstvu, ki bo od 21. do 25. maja v Terniju. V Zgoniku se je še zlasti izkazala ženska vrsta Krasa Telital, ki je dvakrat stopila na zmagovalni oder: pri naraščajnicah in mladinkah. Pri deklicah je z zmago pripravila presenečenje Martina Tretjak. Dvakratna zmagovalka Nataša

Doglija je bila tokrat 3. Tudi pri dečkih je prišlo do preobrata: dvakratni primatec Uroša Fabiani je tokrat prevzel Boštjan Milič, tako da sta Krasovca zamenjala mesti. Pri naraščajnicah je slavila Martina Milič pred klubskimi soigralkami Dašo Bresciani, Jasmin Kralj in Kristino Stubelj. 3. mesto Uroša Fabiani je v višji starostni kategoriji je nedvomno velik podvig. Pri mladinkah so Krasovke žele popoln uspeh: zmagala je Daša Bresciani, 2. je bila Martina Milič, 3. mesto sta si delili Jasmin Kralj in Martina Milič. Peter Santini si je prislužil srebrno medaljo, Bojan Simoneta pa bron. V združenji 4. deželni in 3. državni kategoriji sta v ženski konkurenci delili 3. mesto Krasovki Nina Milič in Jasmin Kralj. Kdo si je priboril nastop na mladinskem državnem prvenstvu, bo jasno po preverjanju vseh dosedanjih podatkov in po potrditvi deželne federacije. Vsekakor bo predstavnikov Krasa Telital na državnem prvenstvu res veliko, saj so se nekateri uvrstili že na državnih turnirjih, poleg tega pa bo Kras nastopil na prvenstvu s sedmimi mladinskimi ekipami.

KOŠARKA

JADRAN PADA, DOM RASE

Upamo si trditi, da nismo škodoželjni, če napovemo, da je naša združena ekipa Jadrana tik pred izpadom iz B lige. Položaj Jadranovcev je sedaj namreč že skoraj brezupen, saj so kolo pred koncem prvega dela play-outa še vedno sami na dnu lestvice brez osvojene zmage. Če k temu dodamo, da iz lige izpadeta dve zadnjemuvršeni ekipi in da bi moral Jadran v preostalih šestih tekmah petkrat zmagati, pa še to verjetno ne bi zadostovalo, ter če sodimo po sedanjih, skoraj usodi vdanih formi fantov, potem je mera polna. V soboto bo Jadran igral doma proti predzadnji na lestvici: z morebitno zmago bi našim ostal še kanček upanja za obstanek v ligi, v primeru poraza pa bi bila njihova usoda dokončno zapečaten.

V D ligi se nadaljuje mrtvi tek goriškega Doma Agorest Rob Roy (na sliki). Peterka trenerja Semoliča je že zmagala na številnih tekmah, na katerih so odločali živci in mirna kri, kar je dokaz, da si ekipa zasluži vrh lestvice. Bor Radenska zaostaja za vodilnima Domom in Santosom za štiri točke, se pravi, da ni še nič izgubljeno, saj manjka do konca še 8 kol. Cicibona Preff. Marsich se je z novima točkama v zadnjem kolu proti Ronkam oddaljila od nevarnih vod dnu lestvice. Po petih zaporednih porazih je prišel tudi

Kontovel do novih točk, kar je dobrodošlo za vzdušje v Starčevi ekipi.

ROKOMET

KRAS NA TURNIRJU V NEMČIJI

B-ligašice in C-ligaši Krasa so med velikonočnimi prazniki igrali na 21. mednarodnem turnirju v Braunschweigu pri Hannoveru v Severni Nemčiji. Na turnirju je nastopilo nad 100 evropskih ekip, med katerimi je bila tudi 2. postava iz Hrpelja, s katero so potovali rokometaši Krasa. Nemško srečanje predstavlja predvsem edinstveno priložnost za pridobitev novih izkušenj tako na igrišču kot izven njega, zato je dosežen rezultat v tako ostri mednarodni konkurenci postranskega pomena.

MLADINSKA PRVENSTVA

ODBOJKA

DEČKI SOČE UNITEKNO PRVAKI

Dečki Soče Unitekno so z gladko zmago proti Olympiji upravičili vlogo absolutnih favoritov in brez težav potrdili goriški pokrajinski naslov. V isti kategoriji je združena ekipa Multiinvesta z zmago proti solidni šestki Volley Cluba že dve koli pred koncem tržaškega prvenstva dečkov osvojila končno 2. mesto. Na koncu pa dodajmo še bolečo noto: ti fantje bodo prihodnje leto prestopili v kategorijo mladincev, za njimi pa praktično ni moškega odbojarskega naraščaja!

Bregove naraščajnice so s tesno zmago v derbiju z Borom dokazale, da si zaslužijo drugo mesto na lestvici v svoji skupini.

NOGOMET

NAJMLAJŠI GAJE POKRAJINSKI PRVAKI

Združena ekipa Gaje si je že 3 kola pred koncem prvenstva zagotovila naslov tržaškega pokrajinskega prvaka najmlajših. Naši so potrdili, da v letošnjem prvenstvu niso imeli pravih nasprotnikov in bi se tako lahko enakovredno kosali tudi v deželnem prvenstvu. V 15 kolih so Gajevci prav tolikokrat zmagali, dali kar 62 golov in jih prejeli le 5. Po Primorju v sezoni 1992/93 je to drugič, da kaka naša združena ekipa osvoji tržaško pokrajinsko prvenstvo. Zasluge za to imata v prvi vrsti trener Rajko Žeželj in njegov namestnik Babuder, resni igralci sami, predvsem pa tisti odborniki naših društev, ki so končno spoznali, da je pot združevanja moči najuspešnejša in tudi edina možna.

RITMIČNA GIMNASTIKA

FIONA MEZGEC (BOR) USPEŠNA

VIDEM - Na prvem delu deželnega prvenstva je najbolj uspešno nastopila Borovka Fiona Mezgec, ki je osvojila eno 2. in eno 3. mesto v vaji z obročem oz. žogo. 6. aprila bo v Trstu še zadnji del deželnega prvenstva v športno-ritmični gimnastiki, konec aprila pa meddeželni del državnega prvenstva v panogi.

